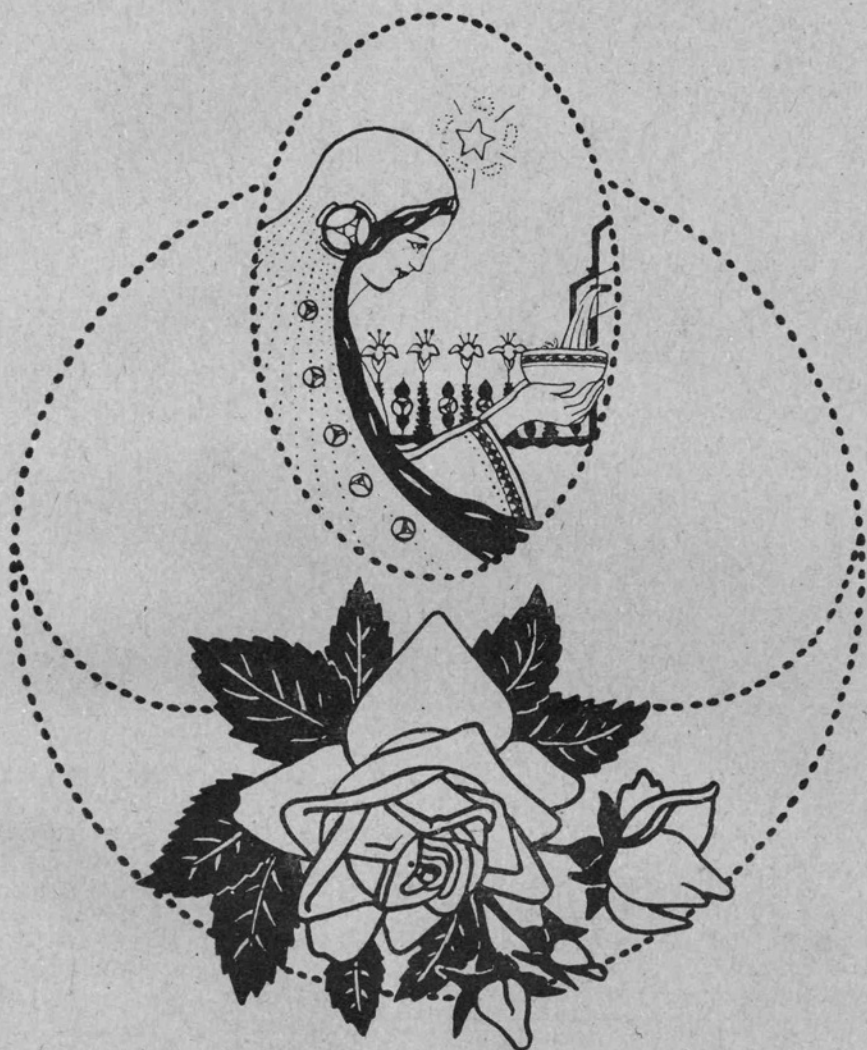

VIGRED

- dekliški list -

Tiskovni sklad „Vigred“.

Prejeli smo še te-le prispevke:

Dekliška zveza, Ptuj	Din	10—
Orliški krožek, Loče	"	11—
Orliški krožek, Žiri	"	20—
Neža Lipovec, Laze p. Gorje	"	13—
Marija Arhar, Zleriše	"	5—
Milka Pihler, Maribor	"	10—
Ana Sotler, Št. Janž	"	6—
Mici Kurnik, Srednja vas	"	5-50
Marica Strašek, Pilštanj	"	10—
Justina Mohorko, Laporje	"	5—
Orliški krožek, Moravče	"	20—
Amalija Bečaj, Rakek	"	5—
Skupaj danes		Din 120-50
Zadnji izkaz		" 1552-75
Skupaj		Din 1673-25

Prav prisrčna hvala vsem! Prosimo, ne pozabite našega tiskovnega sklada tudi v bodoče!

Uprava dekl. lista »Vigred«.

- **Brezalkoholne sokove vseh vrst!**
 - **Vse potrebščine za konzerviranje sočivja, sadja in grozdja!**
 - **Opreme za ohranitev brezalkoholnega sadnega in grozdnega soka v sodih!**
 - **Sploh vse, kar spada v brezalkoholno gospodarstvo**
- naročajte vse — prav vse — izključno le pri osrednji zadrugi

„Brezalkoholna produkcija“ v Ljubljani
Poljanski nasip 10/22

Sklicujte se na Vigred!

Cenik brezplačno!

Vsebina:

Fr. P.: Svetnice božje	241	A. Becker — Zv. Pr.: Jesenska pesem	255
Janko Poljanšek: Vseh vernih duš dan	242	Matko Krevh: Pod božjim varstvom	255
Lurd — svetovno svetišče (Dalje)	242	Rožni dom:	
P. Krizostom: V kripti svete Cecilije	243	Francka G.: O vseh svetih	258
Pismo o zaupanju	244	Vigrednica — gospodinja	259
Sl. Savinšek: Plastika ali kiparstvo	245	Organizacija:	
Od srca do srca	247	Ali ljubiš Koroško?	260
V spomin	248	Ivanka Š.: Telesno zdravje — duševna	
Iva: V prirodi	249	moč (Nadaljevanje)	261
Fr. Neubauer: Pogledal sem v srce	249	Iz orliške centrale	262
Mira: Črne ptice	249	Sestre sestram	263
Zdrava, roža Marija:		Drobiž:	
Slavko Savinšek: Angelica (Dalje)	249	Prejeli smo in priporočamo	264
Likovič Joža: Mrliška pesem	253	Uredniška molčečnost	274
Zvona Primčeva: Na Kalcu	254		

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

LETO IV. V LJUBLJANI, 1. NOVEMBER 1926. ŠTEV. 11.

Svetnice božje.

Fr. P.

V nebeškem domu so. Že se vesele neskončne Sreče, ogrevajo se v večni Ljubezni, na veke varne pred tugo in trpljenjem. O, nepopisno srečna zavest! Pa se jim, sestra, čudiš in govoriš: »Rada bi za njimi, njih zgled je prelep, pa ne morem!« To se ti samo zdi, njih sestrice draga. Saj dobro veš, da so hodile tudi one po trnjevem zemskem potu v Življenje. Kremenite odločnosti je bilo treba, nebroj žrtev jih je stalo sedanje večno plačilo.

»Pojdi in tudi ti tako delaj!« ti veli tvoj Učenik.

Še več! Smilijo se ti tvoje sestrice, ki tavajo okoli in iščejo zgleda. Glej, vprav na tebi ga iščejo!

Dobijo dušne hrane v besedi božji in v posebnih opominih, a vsa ta hrana mora biti prebavljiva, udejstvovanja zmožna, drugače je brez koristi. Glas opominjajočega umrje, ko prestopi prag ustnic, oživiti ga more edinole dejanje — zgled.

Ti in druge se radovedno ozirate: Katera bo prva? Na kateri naj iščemo kaj takega dobrega, lepega, udejstvovanega, kot smo slišale? Sestre, ali ne čutite vsaka zase in za druge, da je vsaka poklicana za to?

Sprašuješ se včas: Čemu sem na svetu? O, obilo dela imaš! Za zgled si drugim. Kako se v kreposti razcvitaš ti, tako se bodo kmalu zbudile druge cvetke po vasi. V temi so še in čakajo, da jim vžide jutranja zarja. Morje solčnih žarkov se bo tedaj razlilo po okolici. Blagor ti za tvoj zgled!

Sama se raduješ svoje kreposti, nedolžnosti, zato tudi svoje mladosti. Ali si videla sploh kdaj kaj lepšega kot to? Nikdar. Sama veš, da si takrat najlepša, ko niti en oblaček napake ne zatemni tvoje osebe.

Glej trumo sester za teboj! Po tvojih stopinjah hodijo. Glej, kako se množijo rože okoli tebe! Vse klije, vse cvete, vse raja v prelestnem veselju! O krepost krščanska, kako si radostna! Le pevaj dekle, glasno poj!

Ne izgovarjaj se: Zakaj ravno jaz? Čuj! Dosti je žarečih nebesnih teles, a vprav solnce mora obsevati zemljo. Taka je volja Stvarnikova. Vprav tebe je Bog odločil za zgled, za luč drugim. Ogrel te je za krepost, ti dal zmožnosti v to. B o d i s o l n c e!

Svetnice v nebesih, tvoje zaščitnice, so dobro umele svojega Učenika. Tudi ti usmerjaš svoj korak na njihovo pot. Neustrašeno naprej! Za njimi — k Njemu!

Vseh vernih duš dan.

Janko Poljanšek.

*Govore grobovi
stari, zraven novi:
„Hitro mine čas,
zgine lep obraz!“*

*Kot višin duhovi —
čuj! — pojo zvonovi:
„čednost, tebi daj
Štvarnik večni raj!“ —*

Lurd — svetovno svetišče.

Nekaj misli in vtisov, ki jih je prinesel Vigrednicam v spomin
Lurški romar.

(Nadaljevanje.)

III.

Najgloblji vtis pa napravi na lurškega romarja lurška votlina. Votlina je izhodišče in središče vseh bogoslužnih dejanj v Lurdu, votlina je veliko srce Lurda, ki poživlja, ogreva in napolnjuje s pobožnostjo vsa srca lurških romarjev.

Ko pride romar v Lurd in prvič obišče slavno Marijino svetišče, gre najprej k votlini, in ko zapušča Lurd, opravi svojo poslednjo pobožnost pred votlino.

S svetim spoštovanjem poklekne romar pri votlini pred milostno podobo. Torej tukaj — ta živa zavest ga prevzema — tukaj se je Brezmadežna prikazovala Bernardki. Prvič 11. februarja 1858, in potem še 17 krat.

Imenovanega dne so šle Bernardka, njena sestra Marija Antonija in sosedova Ivana Abadie drv nabirat. Bernardka je bila tedaj stara 14 let. Prišle so do votline, treba je bilo prebresti potok, ki se je na onem mestu izlival v reko Gav. Tovarišici ste si hitro sezuli črevlje in prebredli potok, Bernardka pa si ni upala stopiti v mrzlo vodo, boječ se, da ne bi zbolela. Bila je namreč bolehnna, mučila jo je naduha. Tovarišici sta se oddaljili in izginili v občinskem gozdu.

Bernardka se je naveličala čakati in se je slednjič vseeno odločila, da prebrede potok. Ravno si je sezuvala nogavico, ko zasliši šum, podoben bučanju viharja. Ozre se kvišku, pogleda na levo, na desno, a vse je bilo tiho in mirno. Nepremično in leno so stali visoki topoli ob bregu reke. Morala se je zmotiti. Zopet začne sezuvati nogavico. In vdrugič zasliši čudni vihar, prav kakor prvič. Vnovič prestrašeno in začudeno pogleda kvišku, na pravo, na levo. Slednjič ji pogled obvisi na votlini onkraj potoka. Tam se je kot v vetru živahno gibala veja divje vrtnice, ki je visela od zgornje ovalne izdolbine. — Tudi sedaj, ob našem romanju, je cvetela na onem mestu, pod podobo Brezmadežne, divja vrtnica.

Pa že v naslednjem trenutku je gledalo Bernardkino oko čisto druge stvari. Iz zgornje votline (izdolbine) je zasijala prečudna svetloba in iz svetlobe se je izločila z nebeško slavo obdana prelepa gospa, ki se je z ljubeznivim smehljajem ozirala na začudeno in prestrašeno Bernardko in ji migala, naj ostane, naj se ne boji.

Bernardka je padla na kolena, nepremično je zrla s široko odprtimi očmi na nebeško prikazen.

Presrečna deklica! In potem je videla rajsko Devico še 17 krat, je govorila ž njo, je molila pred njo sveti rožni venec. Poslednjič se ji je prikazala 16. julija 1858. Potem je ni videla več — do blaženega svidenja v nebesih.

V drugi polovici novembra leta 1858. je zaslišala škofijska komisija Bernardko. Ko je bilo zaslihanje končano in je Bernardka vse povedala, kar je vedela o lurških prikaznih, jo je vprašal predsednik komisije: »Moreš-li resničnost tega, kar si ravnokar povedala, potrditi pred Bogom in svojo vestjo s slovesno prisego?« Bernardka je dvignila roko in je rekla, razločno, mirno in slovesno: »Dá, prisegam!« —

Bilo je 20 let pozneje. Bernardka je kot redovnica v samostanu v Neversu ležala na smrtni postelji.

Škof tarbski, kamor spada Lurd, in škof neverski, kjer je Bernardka živela kot redovnica, sta sestavila komisijo, da poslednjič zasliši Bernardko, na smrtni postelji. Izjava ob uri, ko prevzame človeka misel, da bo duša kmalu stala pred večnim Sodnikom, je posebno pomenljiva. Če kdaj, bo človek ob tej uri govoril neprikrito, čisto resnico.

Škofijska komisija je 12. decembra leta 1878. obiskala Bernardko ležečo v bolniški sobi, in jo pozvala, naj v očigled bližajoči se smrti še enkrat pripoveduje o lurških prikaznih. In Bernardka je pripovedovala s svetim navdušenjem, kakor je pripovedovala že tisočkrat. Ničesar ni vzela nazaj, ničesar novega ni vedela pridejati. S posebnim navdušenjem je pripovedovala o nepozabnem prizoru, ko ji je Marija — bilo je pri 16. prikazni, 25. marca leta 1858. — razodela svoje ime: Brezmadežno Spočetje sem.

Izvoljena poslanka Brezmadežne je umrla 16. aprila leta 1879. in njene poslednje besede so bile: »Videla sem jo! Dá, videla sem jo!«

Na te prikazni se spominja romar klečeč pred lurško votlino. Na tem mestu je Bernardka videla Marijo; tu gori v tej votlini, kjer zdaj stoji beli kip Brezmadežne s plavim pasom in z zlatimi črkami okrog glave: Je suis l'Immaculée Conception — Brezmadežno Spočetje sem — se ji je 18 krat prikazala visoka nebeška Gospa. In romar je ves prevzet svetosti tega kraja, zdi se mu, da sta mu tu Bog in presveta Devica bližja in trdno zaupanje ga navdaja, da bodo na tem mestu njegove prošnje bolj in hitreje uslišane kakor kjerkoli drugje. In zato mu kipi molitev iz ginjenega srca, prevzame ga nekak glad po molitvi, kar ne more se dovolj namoliti in nasiti molitve. In če se pozneje spominja na te trenutke, si mora reči: Tako kot v Lurdu, še nisem nikdar molil.

(Konec prih.)

V kripti svete Cecilije.

P. Krizostom.

*Tiho — tiho,
da se ne zbudi!
Cecilija spi. —*

*Kako mirno spi.
Kot bi njenega vratu
nikdar ne oblila kri.
Kot bi smrt šla mimo nje,
ne da bi ji zdrobila srce.*

*

*Pa smo preglasno molile
in smo jo zbudile.*

*V trenutku je stala pred nami
polna rožnega dehtenja,
polna majevega gostolenja,
s pesmijo rajsko na ustih,
z godbo nebeško v rokah.*

*Cecilija!
Prišle smo počastit tvoj prah.*

*Zdaj pa si pred nami
v najbujnejši pomladi,
kot neveste čudežen cvet
pred Valerijanom,
ko strmel je vate zavzet
v uri poroke — — —*

*O mučeniška roža Cecilija,
nedolžna bela lilija!
Prišle smo se ti poklonit
v ljubezni vroči.
Prišle smo te prosit pomoči.*

*Daj našim srcem pesem živo,
pesem mlado — neumrljivo.
Daj pesem, ki z Bogom nas bo spojila
in nam njegovo lepoto odkrila.*

*Daj nam pesem solnce in zvezd,
pesem, ki plemeniti srce.
Daj nam pesem zlatih cest,
ki v nebesa hite!*

Pismo o zaupanju.

Visokočislana prijateljica!

Težko vprašanje ste mi stavili, proseč me, naj Vam povem, komu naj človek zaupa. Skušal bom odgovoriti po svoji navadi v obliki pomenka. Ko sem bil 14 leten deček in sem si želel prijatelja istih let, nam je v šoli neki dan razrednik dejal: »Zaupaj, ali glej — komu?« Četudi sem bil tedaj še zelo mlad, sem vendar zaslutil globoko resnico teh besedi. Zaupati človek mora v življenju. In ni lepšega v življenju kot v važnih trenutkih — bodisi težkih in grenkih, ali veselih — vedeti: imam srce, kateremu lahko zaupam, ki me bo umelo. Po eni strani je to manj kot prijatelj, po drugi zopet veliko več. Zakaj prijatelja ljubimo kljub gotovim slabostim, najbolj nežnih skrivnosti pa mu srce ne razodene. Imamo pa srca, katerim kljub temu, da jih ne nazivamo prijatelje — odkrijemo vse, kakor školjka se odpre duša ob tihi uri in razodene najtišje veselje in najgloblji smehljaj, pa se tudi zaupno razjoče in naihti na takem srcu. Duša ve kakor po božjem navdihnjenju: Tu si varna, zaupati smeš, umevana boš... Vem, draga prijateljica, da so taka močna, od Boga s toliko močjo oblagodarjena srca, zelo redka. Ampak, da so med nami, to vem. In vem tudi, da Bog sam vodi duše k takim srcem. Zakaj Bog je mnogim tako nejasen, tako daljen, da ljubijo pot do Njega skozi močna in čista in kakor zlato zvesta človeška srca. Šele ko se tu uverijo, da je na svetu zvestoba in je dobrotà in je ljubezen, umevajoča in odpuščajoča, zaslutijo v vsem tem ono večno dobroto in večno ljubezen... Ali mi verjamete, draga prijateljica, da sem že sam prosil za taka srca? Veste zakaj? Ker se mi zdi, da se vsaka vera v dobro, resnično, plemenito in lepo, polagoma dvigne do vere v Boga. Ko se človek enkrat pribori do Njega, se pač umiri srce, ker je našlo Srce, ki ga umeva, do najskrivnostnejših globin. Šele tam zgine vsak dvom, vsaka skrb, kakor sv. Avguštin, ki ga tako Vi gospa, kot jaz — tako ljubiva — lepo pravi v prvem poglavju svojih izpovedi: »Nemirno je naše srce, dokler ne počiva v tebi, o Bog.« Ali drugače, dokler docela ne zaupa Tebi — o Bog. Sploh pa bova o tem še govorila in naj bo poleg tudi Marjanica. Četudi je šele petnajstletna ima prav ona včasih v takih-le nežnih vprašanjih presenetljivo jasnost in gotovost. Jo pač Bog vodi, kot vsa čista srca.

Prisrčno pozdravlja Vas in Marjanico

Vaš

Leon Ansgar.

Plastika ali kiparstvo.

Slavko Savinšek.

(Nadaljevanje.)

Kakor vsa človeška dela, tako se je tudi plastika razvila iz preprostih, primitivnih črt in oblik, urezanih v les, udolbenih v kamen, iz preprostega posnemanja narave, cvetlic in živali, ki je ž njim zgodovinski človek krasil svoje primitivno orožje, posode in orodje in votline, ki je bival v njih. Na prvo stopnico razvoja je stopil človek, ko je znal obdelovati les in kamenje in ulivati kovine. Dolgo je trajalo, preden je človek upodobil človeka. In še dlje, preden je dal upodobljeni stvari, najsibo kamen ali človek, življenje, dušo. In takrat šele moremo v upodabljanju človekovem govoriti o pričetku prave umetnosti, ko se zave človek nadčloveškega, božanskega, v sebi in naravi ter skuša to poduševljenje udihniti likom in plastičnim izdelkom.

Samo do okoli 3000 let pred Kristusom je kolikor toliko znana in odkrita zgodovina človeštva. Čimbolj je bil kak narod mogočen, tem kulturnejši je postal in del kulture je vedno tvorila umetnost, med njo posebno v prvih časih plastika. In kakor je narod živel, kar je veroval in doumeval, kakršne običaje in navade je imel, tako se je izražal v umetnosti.

Egipčani so verovali v posmrtno življenje: da človek v istem dostojanstvu kot na zemlji, živi po smrti. Zato so vse najlepše dali mrtvecu v grob. Znali so že obdelovati kamenje in kovine. Klesali so kipe, večinoma v velikanskih merah, svoje kralje, mogočne, na prestolu ali stoječe, z rokami ob životu, negibčne in mrtve. Dali so vse na podobnost v obrazu. Ker niso znali drugače, so kipe in posebno reliefe klesali: glavo v profilu, od strani, oči kljub temu kakor na spredaj gledane, trup naravnost od prednje strani, noge pa od strani. Kipe so barvali mnogokrat, porabljali zlato in slonovo kost. Napravili pa so posebno v okrasju krasne izdelke, ki jih še danes občudujemo.

Tudi azijski narodi so se držali mrtve narave, niso dosegali Egipčanov, njihovi obrazi na kipih in reliefih so bili brezizrazni, moški z značilno štirioglato brado. Kot je bila Egipčanom značilna sfiga (živalski trup z žensko glavo), tako za Asirce in Babilonce krilat lev s človeško glavo. Z reliefi, barvanimi in samo golimi, so zelo radi krasili stene. Največ njihovih izdelkov je iz žgane ilovice, ki je tam doma. Podobno je s Perzijci. Feničani in Judje so izdelovali ponajveč drobnarije, posebno prvi so mojstri v srebrnih posodah. Ali oboji so bili trgovci in so tako zelo razširjali umetnost azijskih narodov, ki je celo iz daljne Indije, kjer je bila plastična umetnost kot njihova vera bujna, čutna in fantastična, daleč po vsem Sredozemskem morju in globoko v dežele ob njem ter s tem ne malo pripomogli, da so prišli v umetnosti v dotiko z Egipčani in Azijo Grki, ki so prvi privedli plastiko do višine, ki jo še zdaj občuduje ves svet.

Grško zgodovino zasledujemo do okoli 2500 let pr. Krist. V plastiki pričetki z asirskimi podobnimi reliefi in že lepimi posodami in okraski iz alabastra, nalične maske iz zlata, različni izdelki iz kovin in dragih kamenov v grobovih. Njihova vera je bila mnogobožna; ali njihovi bogovi niso bili božanstveni, skrivnostni, ampak ljudem podobna bitja, z vsemi človeškimi vrlinami, pa tudi napakami. Zato je bil grškemu kiparstvu vzor človek, lepota človeškega telesa. Kipi prvih časov so okorni, kakor egipčanski, udje ob trupu, v obrazu izražena samo mrtva podobnost. Ali kmalu pride v ude življenje in gibanje. Gojenje telesne kulture po telovadnicah daje umetnostno priliko, da morejo študirati gibajoče se telo, golo

moško predvsem, do zadnje potankosti in svoje študije prenesti v kipe in reliefe. 500 let pr. Kr. se že prično javljati umetniške osebnosti, na kipih iz te dobe beremo že imena umetnikov, cvesti prično različne šole po posamičnih grških državah: plastika prihaja v razvoj in rodi prvo cvetje. Na pročeljih svetišč se prične razvijati najlepša plastika, kipi ožive in so posebno radi klesani v trenutku najbolj razvitih sil (glej »metalca diska«!), na ženskih kipih, ki so jih dolgo uporabljali samo oblečene, se prično urejati in upogibati obleke v gube in tekoče, valujoče linije, skozi obleko sije v belem marmorju telo v svoji krasoti. Kar ne premore sam kamen, nadomesti zlato, drago kamenje v očeh, lepa barva obleke in golih udov.

Pa pride njihov največji kipar Fidija in vdahne telesom še več duše. Idealizirano človeško telo se pojavi, v njem zaživi nekaj, kar ga dviga od zemlje in vzbuja česčenje ter občudovanje. Znan je njegov bog Zevs v Olimpiji, velikanski kip iz zlata in slonove kosti, boginja Atena na atenskem gradu Akropoli; po njegovih načrtih se zgradi Panthenon, svetišče na Akropoli in okraši z reliefi, ki vzbujaajo občudovanje še danes. Spočetka slikar, rabi tudi rad barve pri kipih, ali kmalu seže po bronu in še kasneje po marmorju, ki zavlada v grški plastiki v pretežni večini.

Za Fidijo zaslovi Poliklet, ki s svojim »suličarjem« postavi in uveljavi v kiparstvu »kanon« splošno veljavno merilo za lepo in pravilno človeško postavo. Z natančnim merjenjem človekovega telesa ugotovi idealno pravilnost in pravilno sorazmerje. Njegova »Ranjena Amazonka« je za dolgo dobo vzor kiparjem grškim.

Praksiteles (znan po svojih Venerah — upodobil je tudi prvi golo žensko, boginjo Afrodito v templju na otoku Knitos — ki jim je znal dati v oči poseben lesk) prinese v kipe še več življenja, mnogo milline, bogato izdelane obleke. Lizipos za njim postavi nov »kanon«, ki pa ni resničen, ampak samo navidezen, toda lep: glavo manjšo, trup krajši, roke in noge daljše; tako dá kipu večjo vitkost in prožnost. V tem času, v 3. stoletju pr. Krist., se povzpne grška plastična umetnost do vrhunca. Prične se pojavljati idiličnost, ljubeznivost, prizori iz ljudskega življenja in običajev, posebno mali, barvani kipi gredo daleč po svetu na okrog in širijo v razne dežele veličino grške umetnosti. V kipih dramatičnost, strastnost, veličina bogastva življenja, plemenitost. V tej dobi nastane slavna Laokonova skupina, ki smo o njej govorili v zadnjem članku. Prav na kraju te velike dobe nastane prekrasna Venera z otoka Melos in vredno zaključiti najslavnejšo dobo grške umetnosti.

Rimljani so dobili grško umetnost v 2. stoletju pr. Kr. Imeli so pač svojo domačo umetnost, to pa ponajveč reliefne predstave zgodovinskih dogodkov in pa portrete, natančno po naravi posnete. Mnogo umetnosti privzamejo od premaganih narodov. Predstavljajo v vojni opremi, v tuniki, največkrat pa v goloti. Pač pa so mojstri v upodabljanju glave in pa v uporabi marmorja. Najlepša dela njihova so ohranjena na Trajanovem slavoloku v Rimu. Do viška v plastiki so prišli v 2. stoletju po Kristusu. Izdelovali so radi lepo posodje in pa rezali iz dragih kamenov izbočene in vdolbene reliefe v malih in velikih oblikah.

V katakombah pa se v tej dobi prične razvijati starokrščanska plastika in umetnost. Po vzorcu grške in rimske nastanejo posebno na rakvah lepi reliefi in pa kipi iz slonove kosti. Radi upodabljaajo dobrega Pastirja. Četudi je stara umetnost, ki jim služi za vzor, pričela propadati, vendar najdemo iz te dobe krasne umetnine. Na vzhodu pa se pojavi bizantinska umetnost, ki pa se odlikuje samo v arhitekturi in mozaikih (iz barvnega kamenja sestavljenih slikah).

(Konec prih.)

(Pogovori z gospo Selmo.)

Odgovori na pisma.

Posavka. Ko si se, kakor praviš, oprostila mnogih želj in teženj, obrni se v svojo notranjost. Vsa sreča in vse bogastvo raste iz naše notranjosti in iz tega bogastva moreš mnogo, prav mnogo deliti svoji okolici. Saj prilike imaš za to dovolj. — »Glej, bliža se konec leta, konec tudi našega kramljanja. Ali naj za prihodnje leto še ohranimo ta naš mirni kotiček? Mnogim izven našega kroga se morebiti zde ti naši razgovori brezpomembni in zato nepotrebni.« Tako me vprašaš. Ne poznajo pač vezi, ki je zrastle med nami, kaj ne? Vsem tem in takim povej, da pričakujemo z veseljem tudi nje, če hočejo vstopiti v naš krog. Naši razgovori, nežni odtenki dekliskih src, skrbi in žalost, veselje in navdušenje, padec in vstajenje, kaj hočejo drugega, kakor gojiti deklisko skupnost, žensko razumevanje, pomagati mnogoteri pri samovzgoji in ji dati opore v težkih urah. — Ne boj se, jaz ostanem kakor sem bila! Prav lep pozdrav!

Erika. Tvoje obširno pismo z dne 13. septembra pride pri odgovoru šele danes na vrsto. Poglej v zadnji »Vigredi«, zakaj! Direktno, t. j. s pismom ne odgovarjam nikomur, zato sem tvojo znamko porabila v dobre namene. Tebi pa odgovarjam tu, v našem listu, kakor vsem drugim. Saj upam, da Vigrednica si in te tako doseže moj odgovor. Toda k pismu! Ganila me je tvoja vdanost in zaupanje do mene, toda, glej, mamica ti je bližje! Kakor praviš sama, mamica bi tega razmerja ne dopustila in prav je tako; tudi jaz se ji pridružujem s svojim odločnim: ne. A kaj, ko si pa doslej ravnala po svoji glavi in nisi vprašala nikogar za svet. Mislim, da bi ga tudi sedaj ne ubogala, ker si, kakor praviš, tako zelo navezana na občevarje. Edini svet, ki ti ga morem dati je, povej mamici vse, da ti preskrbi drugo stanovanje. Novo stanovanje pa pred njim skrivaj, ker je najbolje, da se ne srečujeta več. Če si dovolj močna, da to izpelješ, te zagotavljam, da ostaneš poštena, drugače pa — vsaj vsi znaki kažejo na to — pojde s teboj naglo navzdol. Morebiti še ne veš — in Bog daj, da bi nikoli ne vedela — kako globok prepad zija pred teboj. — Toda še na nekaj naj te opominim in te vprašam! Kako je s tvojim verskim življenjem, kako z molitvijo? Niti enega, niti drugega ne boš zmožna, če opustiš to. Dekliška čast, dekliski ponos je na jako trhljih nogah, če ni obvarovan z božjim in Marijinim varstvom. Tudi sv. Mala Tezija je mnogim v podobnem slučaju čudovito pomagala. Torej izroči se božjemu varstvu in — končaj! S svojimi 16. leti imaš pač še vse življenje pred seboj in sveta ter čista ljubezen te še gotovo čaka, ki te bo, če Bog

hoče, osrečila na lep in dopusten način. Dotlej, da se zopet oglasiš, tudi jaz molim za tebe!

Samotarka. Da, tudi prihodnje leto v marcu bomo praznovala »Materinski dan«. Le pripravi kaj lepega, gnaurednica bo gotovo rada sprejela in priobčila! — Odobravam in blagoslovim tvojo lepo pripravo na bodoči poklic. Gotovo bosta storili to tudi nebeška Mamica in tvoja mamica v nebesih. Kdaj se torej poročiš? Ne pozabi mi tega sporočiti! Iz dosedanjih poročil razvidim, da postavljata vajino bodočnost na trdna tla. Za prihodnje zimske mesece priporočam krasno knjigo: Dr. Könn, »Auf dem Wege zur Ehe«. Jugoslovanska ti jo naroči, in za pozneje: Faßbinder, »Auf dem Wege des Kindes«. Oboje, kakor nalašč za tvoje, za vse dobro odprto srce. Obema prav iskren pozdrav!

Beata M. Iz Tvojega pisma gleda velika življenjska resnost zrelega dekleta in vendar vidim, da kolebaš, ko ti je treba izbrati življenjski poklic. Nič čudnega! Mnogim drugim, da ne rečem vsem, se je prav tako godilo. Seveda prav taka izrazita kontrasta: samostan ali zakon, nista pri odločitvi bodočnosti povsem običajna, četudi v dobrih starih časih ni bilo drugega izhoda. V današnjih razmerah, če si zasledovala izid zadnjega ljudskega štetja po nekaterih državah — in gotovo tudi pri nas ni drugače — si lahko opazila, da se po vojski more poročiti komaj vsako četrto, po nekod komaj vsako sedmo dekle. Ali naj gredo druge vse v samostan? Samostani bi postali premajhni, če bi imele tudi vse te poklice za samostansko življenje. A vsakdanja izkušnja nas uči, da tega vsaka neomogućena nima. Poklic za samostansko življenje je prav posebno zvanje božje. Ne brezkoristno sanjarenje naj bi bila vsebina tvojih misli na bodočnost, tudi ne samolastno ugodje, nego jasen ti mora biti odgovor na težko in resno vprašanje bodočega poklica, ki pa mora počasi zoreti v tvoji duši. Tu se pravi priti do jasnosti o tvojem cilju in tvojem hotenju, da usmeriš čolnič svojega življenja v pravo stran. Vprašanje je torej, ali si poklicana v zakon ali v devištvo (namenoma ne rečem v samostan). To spoznanje pa ne dosežeš v nekaj tednih ali mesecih, končne gotovosti morebiti sploh v letih ne spoznaš. Ne smeš se dati premotiti od mimogredečega poleta misli, kjer je v taki višini nevarnost za tvoje enakomerno in resnično življenje. Vprašati se moraš, če imaš moč v svoji duši, da uresničiš besedo: »Bog sam mi zadošča.« Če po dolgem razmišljanju čutiš v sebi to moč, če tudi sama čutiš neodoljivo željo žrtvovati se izključno Bogu, če napolnjuje tvojo dušo sveti dih deviške nedotaknjenosti, ki izklu-

čuje vsako, tudi sveto ljubezen do osebe drugega spola, potem je to znak klica božjega za samostansko življenje. Motiš se pa, ako misliš, da si z vstopom v samostan že v posesti blaženega miru, ki si ga želiš. Prineseš s seboj pač se be s a m o, kar ti je porok, da so nadaljnji boji neizogibni. Svete redovne obljube ubožstva, pokorščine, čistosti so šele sredstva v dosego dušnega miru, ki pa ga duša pač more doseči šele v onostranosti. Zlasti pokorščina pa ti bo predpisovala redovne dolžnosti, delo za slovensko ljudstvo je pač vršitev le-teh dolžnosti. — Kakor vidiš, ti v tem oziru ne morem pri-govarjati. Podala sem ti te misli v pre-mislek, odločitev pa je odvisna od tebe. — Iz drugega dela tvojega pisma pa razvidim, da imaš tudi v nasprotnem smislu prav mnogo dela s seboj. Ni to prav nič nenavadnega in tudi ne čudnega za tvoja leta, če ti ugaja mladostna družba fantov. Morebiti je, da tvoj duševni, morebiti tudi praktični ustroj, tvoja želja in potreba po opori, celo tvoje bistvo želi drugega poklica, zakona. Tega ne vem jaz, niti ti sama, to ve za zdaj le Bog. Tvoja dolžnost pa je, če spoznavaš po treznem razmišljanju, da nisi poklicana za de-višstvo, da se pripravljáš z vso vnemo na ve-like, lepe in svete dolžnosti, ki jih prevzameš kot žena in mati. Vir blagoslova izvira iz tega tvojega dela, ne le za tebe in tvojo družino, nego še za pozne rodove. — Odlo-

čitev v vprašanju: samostan ali zakon je torej, kakor iz povedanega izprevidiš, v tre-nutku negotova, da ne rečem nemogoča, zlasti iz tega vzroka, ker je za žensko še tretje mogoče: da ostane neomogućena. O tem — kakor slišim — bo »Vigred« prinesla od poklicane strani nekaj pojasnjujočih član-kov. — Rečem pa, da je to zadnje za učite-ljico edino pravo in primerno. Moli in raz-mišljaj!

Mala samaritanka. O seveda, malo pa že čutim, da nas zanemarjaš in si za druge pridnejša kot za nas. Res mnogo sotrudnic ima že Vigred, a ji je vsaka nova dobrodošla, ker je to prav posebno intimna vez za deklinško skupnost. Le pošlji tudi ti kaj gdč. urednici! Meško, i seveda Meško; on je cel, je popoln, dovršen! Naša dekleta pa šele usmerjajo prve nesmele korake v kraljestvo poezije. Prav je, da jim daje vzorov in poguma s svojimi prispevki. Če bi ga le jaz tudi smela prositi, naj bi jih bilo več in pogostnejši. Njegove slike si želiš? Prosi ga zanjo! Zelo lepa njegova slika je v Cankarjevih »Obiskih«. — Prav, da hodiš mnogo na zrak, ker tega rabiš pri svojem delu. In Rakovniški grič je tvoje izprehajališče? Glej, potem se gotovo nevede in nehoče pogosto srečava. Škoda, da se ne poznavata. — Vpiši se v knjižnico »Prosvetne zveze«, Miklošičeva cesta 7. Prav lep pozdrav!

V spomin

sestri Tončki Rauter († 10. septembra 1926).

Brat Ljudo.

Minil je rojstni, — bliža se presladki dan godu Materinega. — Ozaljšati je treba nebeške dvorane za premili praznik. Božji angeli plavajo, sladko prepevaje, po vsemiru. V Marijinem vrtu iščejo presrečnih cvetk, ki naj ob Njenem godu častijo Njo, Kraljico cvetk. Cele naročaje svežega cvetja so že nabrali. Tu zagledajo svetle očke, še eno prekrasno cvetko, — Tebe Tončka! Mehka ročica se stegne in utrga rožico. Na vse večne čase naj krasi slonokoščeni tron Device. — V silni tugi sklonejo glave Tvoje sestrice, a Ti se blaženo smehljaš na večnem godovanju, med zvezdami.

Mati Te sprejema, tam na pragu večnosti! Proži Ti roke v objem, svoji hčeri. Radostno si odhitela, spremljana od angelčkov, v svojo hišo, k presladki Materi, k dobremu Očetu. Zavidamo Te, — mi, ki nismo še vredni svojega cilja!

Sestra! Prehitela si nas, na poti k Solncu, Svetlobi! Naša krila so onemogla. Najboljši nas prehitevajo! — Otožno zremo za Teboj, Tvoje sestre, Tvoji bratje! Blešči se nam od prevelike svetlobe, ki Te je objela. — Tvoja tekma je končana, zmagala si! Cilj je dosežen, blagor Ti!

Zdaj, ko v veselju stojiš med vrati svojega doma, daj, ozri se na nas, ki tu spodaj stojimo in hrepeneče upiramo oko za Teboj!

Oh, kako lepo je, mlad umreti! Kako sladko se spava med lilijami in rožami. — Bog daj, da bi vsi umrli tako mlade duše, kot je Tvoja! Zato pa, za Teboj:

»K Solncu, Svetlobi dvignimo krila,
Večne Ljubavi vabi nas žar!«

V prirodi.

Iva.

Na vozu žarečem
se solnce peljá
preko neba;
veselo se smeje
in zemljico greje,
ovija v zlato
čarno lepó.

Poskočno veselo preko poljá
potoček srebrni v daljo šumlja,
v njem ribice urne plavajo...
Ob bregu sive vrbe rastó,
šepečejo v vetru nad bistro vodo.

Oj, vodica bistra, kam pa hitiš?
Ali si lepših še krajev želiš?
Ali pri nas je premalo lepo?
Glej tukaj travnik, tu cvelke rasto.
V senčici hladni plički pojo.
Ribice urne se v valčkih igrajo,
otroci veseli tu mlinčke imajo.
Prijazno z neba se ti solnce smehlja —
in vendar se tebi še hoče sveta?
Oj, vodica bistra, ostani pri nas!
Zdaj čisto in svello je tvoje oko,
tam daleč v tujini skalilo se bo.

Pogledal sem v srcé.

Franjo Neubauer.

Pogledal sem v srcé:
boli sem videl v njem brezdanje,
poglabljaj bolj in bolj se vanje,
pogreznil se v gorjé.
Ne bo li dna nikoli?
»Ne bo ga,« strast se roga.
Ljubáv pa moli, moli
kot deklica uboga,
ki zmot vihar jo in prevar
vso dolgo noč polresa,
a dneva solnčnega ji žar
odpre pogled v nebesa.

Črne ptice.

Mira.

Trpek se smehljaj preliva v duši, —
v dno globoko hrepenenje kane
kakor kaplja na skeleče rane...

Ah, če upanja se stavba zruši —!
— Glej skrbi — oblakov mrko lice! —
Kje ste svetle nade?! — Črne ptice
priletijo žalostnih prevar...

Kak tedaj je človek bedna stvar,
kadar upanja se stavba zruši,
k razvalinam priletijo ptice,
ptice črne žalostnih prevar...!

Zdrava, roža Marija

Slavko Savinšek.

(Nadaljevanje.)

Mariji se je izvil iz prsi težak vzdih. Kako je bilo hudo, komaj je zmogla. Pričela ji je obnavljati mrzle obkladke. In bolnica se je nekoliko pomirila. Mati so prišli povprašat, če je že zaspala in priganjali Marijo, naj gre spat. A ni hotela. Kar spat naj gredo nazaj, jim je rekla, ona da ni nič zaspala.

In spet je slonela sama ob Angeličini postelji in prisluškovala težkemu dihanju. A vmes so ji silile v glavo Angeličine besede iz vročice in se ji gnetle v klopčič, ki se je zdaj zdaj zvil v možganih, razpočil z vso silo in se vnovič pričel metati in zvijati: kakor večno vreteno. In kakor noži, ki vrtajo v kost, da škriplje in drob razjeda njihovo škripanje in škrtanje jekla ob kost.

Pa je vnovič vrglo Angelico kvišku; z razprtimi očmi je strmela v Marijo. In se je utrgalo iz nje:

»O, kako si krvav, Jernej! Zapri usta, zapri, kri ti teče. Čakaj, obvežem te! — Pusti, Marija, čemu trgaš obvezo z glave? Ali bi rada, da bi umrl? O, seveda, ne privoščiš ga meni, hinavka! — Ti, ti si ga umorila, ti, morivka, ti si ga ubila, ti, ubijavka!«

Kazala je nanjo z iztegnjeno roko, ki je gorela, da je stegnjeni kazalec žarel od vročine.

Marija je zaihtela. Glasno, ker je bila bolečina prehuda, četudi jo je vročična usekala v srce. Vrgla se je na Angelico z vso težo telesa in rvali ste se po postelji med krikom in jokom. Marija jo je ujela z roko za usta in jih tiščala z vso silo, da kletve niso mogle razločno padati ji v lice, ampak so utrtnile same v sebi. Nakrat je Angelica utihnila, odnehala in pričela mirneje dihati, ležeča vznak na blazini. Kakor bi bila izkričala vso svojo notranjost in bi bila zdaj prazna v sebi, tako prazna, ko cerkev o polnoči, ko samo klopi škripaje šepetajo.

Marija pa je zdrknila ob postelji na kolena in ni več vedela, kaj je ž njo, ne, kaj je z Angelico: zvita in sključena sama vase, kakor črv, ako ga pohodiš z neusmiljeno peto!

Z velikim naporom sta oči in mati priklicala Marijo z onega sveta nazaj v življenje. Zaužiti ni hotela ničesar, niti kapljice čaja ne. Ko je v ogledalu zapazila osivele lase, ji je mrzla tresavica stresla ves život. Poprosila je mater za ruto, jo pokrila in zadaj privezala, da se niso videli sivi lasje izpod nje in odšla z omahujočimi koraki. Na pragu pa je naročila, naj jo pokličejo, kadar bo sila. Saj bo doma.

Odšla je, a ne domov. Pot jo je vodila v cerkev k prvi sv. maši. Pred mašo je pokleknila v spovednico in do konca maše je ni bilo venkaj. Ko pa je prišla v klop, je bil njej obraz obraz svetnice. Šla je k obhajilni mizi, za njo pa je iz spovednice zrlo oko dušnega pastirja, ki mu je s spovedjo ukradla spanec cele vrste noči.

Po sv. obhajilu je ostala v cerkvi še dolgo uro. Klečala je pred oltarjem Brezmadežne in bila je poosebljena molitev. Ko se je dvignila in odšla po sredi cerkve, je bil njen obraz miren ko marmornat kip. A mir, ki ji je ležal na obrazu, je bil sladak mir. — Ni šla domov. O, še ni prehodila vsega križevega pota. Še jo je čakala enajsta postaja: da bo na križ pribito srce, dozdej šele razbičano in s trnjem kronano in pod težo križevu poteptano. Zato si je šla moči iskat h Križanemu in njegovni Materi.

Stopila je v Jernejev dom in k njemu v sobo, ki ga je ljubila vse življenje in ki je zdaj mrtev. Kakor nevesta z drugega sveta k mrtvemu ženinu.

Pokropila je in stopila bliže krsti. Ni si upala pogledati mrtvemu v obraz takoj. Ljubeče je romalo oko od mrtvih nog do prsi, kjer je počivalo srce, ki je včeraj še tako ljubilo, danes pa se ne zmeni ne za ljubezen, ne za bolečino, ne za sladkost, ne za pohojena srca. Zmolila je češčenomarijo, preden si je upala pogledati mrtvi obraz. Zgodilo se je. In glej: obraz je bil kakor živ, samo neizrečeno bled. Celo smehljal je trepetal na njem, kakor bi ga bila smrt poljubila z nasmehom ljubezni. Okrog bledega obraza se je vila krvava obveza: bel cvet z rdečim vencem.

Sklonila se je k mrzlemu, smehlajočemu obrazu. Oči, te oči, ki so včasih tako gorko zrle v njene, so zaprte. A kakor da jo gledajo skozi veke, se ji vidi. In da jo prosijo, naj moli zanje, ji je. Glej ustnice: samo enkrat v življenju so jo poljubile, četudi so od mladosti dalje hrepenele po njenih poljubih. Zdaj ni več nevarnosti za čisto dušo, ni se več treba bati za belo lilijo: sklonila se je k njim in v poljub so zaživele mlade ustnice, v poljub ljubezni.

Ali ni mrtvi Jernej vztrepetal pri tem poljubu? Ne, ni! Saj ni bil vroč, da bi oživiljal. A gorak je bil; saj je bila v njem vsa ljubezen, ki je v žrtvovanju in čistosti zrastle v neizrečenost.

In še je šla z roko po mrzlem Jernejevem obrazu in mrzel pot jo je spreletel: kako je mrzel! Ko sta se otroka rvala in podila, ni bil tak. Živa roža je bil. Zdaj pa je kakor voščeno cvetje. Prijela ga je za

roki, ki sta križ oklepali. Tedaj je zapazila, da je trak, ki sta bili roki z njim povezani, krvav. Kri na njem je bila še kakor sveža. Iz rane na roki je pritekla. Marija si je segla v nedrije, vzela iz čipk na prsih rdeč trak, ki je bil vpeljan vanje v okras, odvezala od rok okrvavljen trak, ga skrila v nedriji na srce in roki prevezala s svojim rdečim trakom. Pokleknila je ob krsti do smrti izmučena, segla kakor vročična v nedrije, izvlekla iz njih z Jernejevo krvjo napojen trak in si ga pritisnila na ustnice ter ga poljubovala dolgo, dolgo. Nato ga je zopet skrila v varno zavetišče.

V mrtvaško sobo je stopil Jernejev oče. Pokleknil je brez besede k Mariji, naslonil nanjo sivo glavo in zaihtel kakor otrok na glas. Zajokala je tudi Marija in dvoje strtih src se je tisti trenutek združilo v eno solzo z vezjo, ki ne popusti nikdar. Ko se je oče dvignil, se je Mariji premaknila ruta na glavi in izpod nje so se vsuli sivi lasje. Stari je ostrmel, a ni rekel besede. Sklonil se je v bridkosti za njegovim sinom osivelim lasem in jih poljubil pobožno, kakor bi svetnikove svetinje poljboval. — — —

Ko se je po kosilu pripravljala Marija, da obiše Angelico, je prihitela mala Hanca vsa v sapi.

»Marija, brž pojdi, Angelica umira!«

Ni utegnila Marija niti rute vzeti s seboj. Stekla je po vasi in se ni ozrla, četudi so vaščani klicali za njo, kaj je z njenimi lasmi. A mesto nje jim je odgovarjala Urša, ki je zvedela novico pri Angeličini materi.

Angelica je res umirala. Strašno težko se je poslavljala njena duša od ljudi, ki jih je tolikanj ljubila. Četudi je hitela v objem mrtvemu ženinu, ki jo je že čakal. K zavesti ni prišla niti za trenutek. Ko je vstopila Marija, so ji svetili, Rezika je molila naprej za srečno smrt.

Marija je stopila k umirajoči. Kakor bi bila Angelica vedela, kdo stoji ob njeni postelji, je odprla oči. In kakor bi bile čakale le še Marije, je v tem hipu izdihnila.

Zajokala je mati, zajokal oče, zaihteli so vsi navzoči, samo Marija ni imela nobene solze več. Preveč so ji lile nocoj ponoči in davi ob Jernejevemu očetu. Sklonila se je k Angelici in je storila zadnje dobro: zatisnila ji je oči; nato pa je pokleknila in sklenila roke k molitvi.

Skozi okno je posvetilo solnce in vrglo šop zlatih žarkov preko sivih Marijinih las na mrtvo Angelico. Iz zvonika pa se je oglasil navček in povedal vaščanom, da je Angelica umrla.

Osmo poglavje: Roža Marija.

Zajokali so zvonovi, ko so dvignili mrtvega Jerneja in ga nesli iz hiše proti cerkvi ter dalje na pokopališče. Droban dež je pršil, da je žalost še težje legla na srce pogrebcev, se še bolj globoko zarezala v žalostna srca. Kako težek je bil mrtvi Jernej! Nosili so ga štirje fantje, visoki ko gora in krepki ko hrastje. Ali bela krsta je tiščala kakor kamen na njihova pleča. Ni čuda! Nesli so svojega prvega, najgoršega, najveljavnejšega!

In dekleta so stopala za krsto kot uvele rože. Kakor bi jim bil vihar raztrgal cvetje na cvetnih glavicah, so se videle v sprevodu. Prva med njimi je šla Marija. O, kako je bila lepa in čista med njimi v črni obleki. Na glavi je imela črno ruto, izpod nje pa so bleščali sivi lasje in kakor dragocen okvir okrožali plemeniti voščenobeli obraz. Oči, modre ko nebo v maju, so podrhtevale v nemi bolečini; a solze ni bilo v njih. Samo tiha žgoča bol, ki ruje na znotraj kakor bi vrtali zobje in suvali po mesu in drobovju.

Ni mogla moliti z drugimi glasno. Ustnice je pač premikala, a molitve ni bilo iz srca. Čudno je bilo v njenem srcu. Kakor brezkraina neizmerna puščava, vsa pokrita s peskom, brez živega bitja, prazna, brezglasna kakor molk in težki svinčeni oblaki nad njo, oblaki, ki groze z nemo težo, da se vsak hip odtrgajo, padejo raz nebesni svod in s črno pezo preplavijo brezmejno puščavo. Tako je bilo v njenem srcu. O, da bi vsaj blisk udaril iz teh težkih, črnih oblakov v srcu! Da bi se vsaj kapljica strašne teže odločila od grozeče mase in padla v neskončno, suho peščevoje! A ni hotelo biti ne bliska, ne kapljice iz črnih, črnih oblakov!

Kako se naglo bližajo pokopališču! Oj, da bi smela takole hoditi za mrtvim Jernejem, hodila bi vedno, ker bi vedela, da hodi za njim, četudi prepričana, da ga nikdar ne dojde. A v srcu bi le živela drobcena iskrica upanja, da pride enkrat do njega in vsaj roko položi na belo krsto. A črna postelja, ki ga bodo vanjo položili črni fantje, je tako blizu! Z vsakim korakom bliže!

Že so prvi zavili s križem skozi vrata. Ustavljaj se ji je korak, v nogah ji je ležalo kakor svinec in mukoma jih je mehanično prestavljala: desno, levo, desno, levo... V obraz ji je pršil drobn dež in jo zbadal kakor z drobnimi ostrimi iglicami zdaj v lice, zdaj na veko, zdaj v čelo, zdaj na ustnice, naprej, kar naprej, kakor bi tiktakala pod kožo neizmerno drobna srca...

Ko je stala ob grobu in so polagali krsto vanj, ji je, čudo, zatrepetal v ušesu Jernejev krik iz onega večera, ko mu je tam ob gozdu povedala, kako je z Angelico. Prav tiho ji je pelo v ušesu, kakor dalen odmev! Videla je preseči, za njo iztegnjeni roki, ki ste jo hoteli potegniti nazaj, k sebi v objem, da je nikdar več ne izpustita! Kako je jekleno zvenel klic: Marija! v ušesih in se mrzlo in votlo odbijal v srcu. In kako ste bleščali v temo iztegnjeni roki: dve krvavordeči kači, ki sikate proti njej, kakor bi se ji hoteli zagristi v srce!

Zamolilo je udarila prva kepa prsti na krsto. Njeno srce se je v krču odzvalo votlemu udarcu. Iz obraza ji je izginila zadnja senca življenja in veko so ji padle težko na oči. Začutila je, da je zdaj konec njenih moči: črno brezdhanje brezno je zazijalo pred njo in krvave pošasti so se ji rogale iz njega. Krčevito se je oprijela križa, ki je stala ob njem. Čutila je, da je njena roka bolj mrzla ko železo. Nohti v prosti roki so se zajedli v meso kakor kremplji tigrovi v vrat mlade živali.

Takrat ji je udarila v srce župnikova molitev: Molimo za dušo rajnega Jerneja... «Vzravna se je, da je počilo nekje v hrbtenici in v prsih zajokalo od bolečine, zobje so se ujedli v spodnjo ustnico, da je kaplja krvi pordečila blede rdečino. Kakor jeklen zapah ji je padlo na srce in ni dalo bolečini izhoda. A ni mogla z besedo za župnikom, samo misel je drhtela z njim. Kakor žitno polje, ki hoče za vetrom, a se prikovano v zemljo samo maje z njim in za njim.

Župnik je odmolil, blagoslovil rajnega, pogrebce in mrtve na pokopališču in odšel. Z njim večina ljudi, ko so še zadnjič pokropili mrtvega Jerneja. Tudi nebo ga je pokropilo. Milijoni kapljic so se vsuli v odprti grob. Kakor bi hotelo usmiljeno nebo razmehčati trdo zemljo, da bo sladko in rahlo spal v nji mrtvi Jernej, da ga ne bo prst preveč tiščala in dušila.

Marija pa je čakala, da je zadnja pokropila svojega Jerneja. Ni ga blagoslovila ne z besedo, ne z misljo, samo v srcu je ihtelo: Jernej, Jernej! Stopila je nazaj, da so mogli kopači zasuti gomilo. — Tudi ti so odšli. Stopil je k njej oče: »Marija, ali greva domov?« Odkimala je. Oče je stopil vstran in se ozrl po drugih grobovih. Ko je zagledal par korakov

stran grob rajнке žene, je stopil tja. Da ni videl bolečine nesrečne hčere. In da je povedal z mislijo rajnki ženi, kako mu je hudo in jo poprosil, naj ona pomaga Mariji s priprošnjo ter tolaži njega in njo.

Marija je pokleknila v razmočeno prst in z obrazom udarila v šop cvetja na grobu. Jekleni zapahi na srcu so popustili in teža vč na očeh je odjenjala. Iz srca se je vtilo gorje in močilo belo mokro cvetje. Ali ne bodo rdeče zacvetele belocveteče vrtnice, prenasičene bolečine in krvavega trpljenja iz solz? Ali ne bo usahnilo živo, mlado cvetje v potoku gorja, ki je padalo nanj? Ne bo pozeblo v ledeni bridkosti?

O, Marija, ti žalostni cvet, ti roža trpljenja, kako te je priklonilo k tlom! Pretežko je udarilo po tebi, da bi zmoglo drobno stebelce strašno breme! Kakor trs te je upognilo, da te na dvoje razkolje in raztrga v tisoče koscev in drobcev. Nora beseda vročične blodnice ti je sivo po-barvala pšenične lase. In težka Jernejeva kri te je kakor slabotno bilko zlomila in vrgla ob tla. Tvoje zaupanje je kakor onemogla ptička z zlomljenimi peroti utonilo v morju bolečine. Tvoja vera je kakor kapljica splahnila v vetru Božje previdnosti in niti sledu ni o njej. Čemu si si naložila pretežko breme odpovedi in žrtve na šibki rameni, ki ne zmorete skalne peze gorja in rezočih sunkov bolečine? Mari bi bila ostala ponižna in plaha in se poprijela Jerneja z vso močjo ljubezni ter ga tako iztrgala iz krempljev usode! Pa bi bil ostal živ in si ne bi bil hodil iskat rdeče smrti v gozd! In bil bi tvoj! Živ in lep in mlad! Pa si z drzno roko posegla v premo pot usode, s predrzno mislijo hotela ustaviti kolo vrtečega se življenja. Čemu? Da ležiš zdaj na tleh kakor strt cvet, ti ponosna roža Marija! In ti je bilo toliko za to umrjočo trhlo telo, da si je Jernej iskal druge, ko si mu z deviško kretnjo zabranila vstop v tvoj cvetoči vrt? Kje je zdaj tvoje cvetje? Ali je ni razpršil vihar in raztrosil v vse vetrove, da ni sledu o njem? Sledila bi bila njegovemu klicu, pa bi se bilo bohotno razcvetelo tvoje cvetje in Jernej bi bil v rdeče vzcvetel, pa ne v kri, ampak v vročo, mlado ljubezen! In bi bila mogoče še drugo rožo iztrgala smrti iz objema, Angelico!

Pa je stopila v njeno srce kakor tiha molitev Brezmadežna in njene ustnice, kakor lilijin cvet, so ji pošepetale: Blagor jim, ki so čistega srca, ker bodo Boga gledali! Kakor beli narcisi so ji vrele besede iz ust in srce Marijino je zacvetelo v bel vrt lilij. Sredi med njimi pa je pognala rdeča vrtnica, škrlatno rdeča ko Jernejeva kri na traku okrog mrtvih rok: križana ljubezen, za druge bičana, za druge raztepena in na dvoje raztrgana in svetniški sijaj devištva je zagorel okrog krvavordečega cveta. Na dnu rdeče cvetne čaše pa so zacvetele kakor žive besede: Blagor jim, ki so čistega srca, ker bodo Boga gledale! — — —

(Konec prihodnjč.)

Mrliška pesem.

(Sestri na božji njivi.)

Likovič Joža.

*Rokè med rožmarin ste mi sklenili,
obraz zakriva bela mi tkanina;
zemljico v težke grude ste znosili,
nikjer ni solnca, vsepovsod temina.*

*Po prvem letu je srce še gorko bilo
čutilo je, da zopet se smehlja pomlad;
v travah strepetalo je, brstje zaklilo.
s planjav zavel je veter topel in sladak.*

*V letu drugem pa se rožmarin
je do srca previl, da bi dobil
za novo rast sokov si, korenin —
pa vrh venel je, zrumenel, sušil ...*

*Srce mi je pod rušo že strohnelo. —
Tako sem zvedela, da čas je to,
ko požvižgava zlatokljuni kos veselo.
ko v logih ljubke majnice cveto.*

*In tretji maj že čutim zdaj,
ko v zemlji se je trudno premaknilo,
za rdeči cvet, pomladni slaj
med koreninjem tihim predramilo.*

*Ni več me čudno zbolelo,
pri srcu sladko zaskalelo.
veš, vse osrčje je sprhnelo,
sokov kipenje ni ga vrgelo.*

*Le to še tudi dobro vem,
če na obzorju zvezda se utrne ---
utrinkov zlatih videti ne smem ---
tedaj med nas se bela sestra vrne.*

*In tu pod revno ruševino
sem večno zadovoljna zdaj,
nikoli več ne bom vprašala,
če je pri vas že rožni maj.*

*Za sestrami sionskimi se bom podala,
zazrla se v angelsko skrivnost,
na milosti stopnicah vdano počivala,
prevzela bo me rajskih rož sladkost.*

Na Kalcu.¹

Zvona Primčeva.

Poznopoletni večer lega na razvaline, obrastle z mahovjem in žilnatim bršljinom. Na zapadu se rišejo črni obrisi Šilentabora in sv. Primoža v zlato ozadje, od Snežnika veje prijetno in hladeče kot očetovska tolažba. Sence so se potegnile v ograde, preko lešnikovega in brinjevega grmovja poletavajo večerni metulji. Od Pivke sem se začuje semintje žabje regljanje, pa kmalu spet utihne, kot da moti s svojo objestnostjo otožno razpoloženje. Sveže-opojen vonj preveva ozračje, vonj plodov in poznega cvetja, značilen za dozorelost in pozno lepoto.

Pod stolpom, kjer se je nekoč košatila prelest vrtov, se divje-bohotno razrašča plevel, pod njegovo odejo strižejo murni in cvrčijo kobilice. Iz prostranih travnikov odmeva brnenje ivančkov. Vse okoli je kot ena sama pesem, tiha, tožeča, pesem umiranja. Nekoč je zvenela iz tega gradu v hrepenenju in bolesti, a bila je živa, vsa iz naših src rastoča, danes pa umira njen odmev med temi sivimi razvalinami, ihti med zapuščenimi listi drevoreda, plaka med travo in ciklami ob nekdanjem grajskem ribniku — odmev te naše večno-bolestne, neizpete pesmi...

Iz vasi je jeknilo trepetajoče. Zazibalo se je iz line in se razlilo preko travnikov in ograd: Ave Maria... Ostrmelo je vse naokoli, onemeli so murni, kobilice so poslušnile...

»Pa zagorski zvonovi prav milo pojó...«

Pesem našega Krasa, večno-lepa, večno-otožna. Zapel jo je kalski poet v uri osamelosti in žalosti, prelila se je v srca naših kraških dedov in je pognala v njih tisočero koreniko. Pel jo je zbor fantov zvečer pod lipo, pela so jo dekleta v nedeljsko popoldne zbrana, pel jo je ves slovenski rod.

»Pa zagorski zvonovi prav milo pojó...«

Pesem je izzvenela. Zvon je še zanihal v lini, bron je jeknil, v lesenem tramu je zastokalo — pa je vse obstalo spet kot okovano v spone žalosti.

¹ Kalc je grad pri Zagorju na Pivki, Notranjsko (danes zasedeno ozemlje), kjer je živel slovenski pesnik Miroslav Vilhar-Kalski (1818—1871). Njegove pesmi so se med našim ljudstvom takoj udomačile; splošno se pojejo n. pr.: »Zagorski zvonovi«, »Ko tičica sem pevala«, »Rožic ne bom trgala«, in druge. — Grad Kalc je danes razvalina.

Od vasi sem so prihajala dekleta. Pet ali šest se jih je prijelo okoli pasu. V polmraku so se blesteli njih beli predpasniki. Dekleta so pela. Mladi glasovi so peli pesem, ki ni bila naša, ki je morda po poskočnosti napeva odgovarjala razigranosti deklet, a je bila po smislu in jeziku povsem tuja njihovim srcem:

»E non la troveró mai più...«²

Slovenska dekleta so pela pesem tujine, v polju pa je še vse drhtelo od pesmi zagorskih zvonov. Slovensko dekle je zlomilo rdeč nagelj, cvet lastnega srca, da se je povzpelo preko ograje do zvezdnatega koška margarete, ki je cvet tujega polja...

Dekleta so med veselim smehom in petjem krenila na stezo proti vasi. Za sečjo je odmeval refrén pesmi:

»E non la troveró mai più.«

Kalec se je pogreznil v žalost večernih misli. Od pokopališča sv. Barbare se je dvignila temna senca, odplavala preko travnikov in obslonela pod grajskim zidovjem. Tiho je zazvenela struna, hoteč dobiti sozvok tesni žalosti okolice. Zaihtelo je trudno v rokah poeta, iskalo poti do njegovega srca — pa se je zgubilo in prešlo v umiranje.

Sklonil je glavo naš poet v bridkem razočaranju.

Na zapadu se je ostro risal Šilentabor, pomnik naše stare slave in naše bolesti. Nad njim je trepetala velika zvezda, njen soj se je prelival v zeleno in rdeče.

Jesenska pesem.

A. Becker — Zvona Primčeva.

*Kam ptičice odšle so vse?
to medseboj se zgovorile:
„Zletimo v kraje tople, mile,
tam jug nas vabi vroč —“
In vse odplavale so proč.*

*Kam rožice so skrile se?
Na travnikih so vse se zbrale
in rekle: „Rade bi zaspale,
zmrzál zapira nam okó —“
Zadremale so pod zemljó.*

*Kam naj pa mi podamo se?
Na svetu tu ostanemo,
dokler še mi ne pojdemo
na Smrti klic v temó noči,
in nas iz nje Bog ne zbudi — —*

Pod božjim varstvom.

Igra v treh dejanjih.

Matko Krevh.

(Nadaljevanje.)

Gusti: Zapijmo rajši tisto: »Al' me boš kaj rada imela?«

Ivanka: Saj res, zapojte! Petje tako rada poslušam.

Mici: Pa pomagati nam moraš! (Pojo.)

Beti: Poldi, valček pripravi!

Gusti: Jaz plešem hitro polko najrajši.

² »In našel je ne bom nikoli več — — —«

Agneza: Kolo je lepo. Pri nas na Hrvaškem je ta ples najbolj priljubljen.
 Gusti: Ah, kolo! Dolgočasen ples, kakor bi človek zelje tlačil. Polka, to je užitek.

Poldi: In ti, Ivanka? Kaj bi pa ti plesala?
 Ivanka: Ah, kaj, ko pa komaj za silo znam.

Več glasov: Navij, Poldi, navij!
(Poldi navije; sliši se polka.)

Mici: Katera gre z mano plesat? Rozi, hop, hop! *(Plešeta.)*
 Gusti *(Agnezi)*: Prosim za eno polkico.

Agneza *(se prikloni)*: Na razpolago. *(Plešeta.)*
 Beti *(Ivanki)*: Ali bova midve gledali? Le kar zasučiva se!

Ivanka: Saj veš, da ne znam, ker se nisem učila. Poldi naj gre!
 Poldi: Moram paziti na gramofon.

Beti *(pograbi Ivanko)*: Če ne znaš, se boš pa naučila. *(Plešeta.)*
(Vse ukajo. Gramofon ponehava in utihne.)

Poldi: Kaj želite zdaj? Valček? Ta je lep!
 Mici: Kar navij! Kaj vprašuješ!
(Gramofon zopet igra, vse plešejo in vriskajo.)

Ivanka *(upehana)*: Joj, kako mi je vroče! Kar sapo mi jemlje. Nehajva, meni se kar v glavi vrti.

Beti: Ker nisi navajena, meni je pa to igrača.
(Gramofon poneha, vse pridejo k mizi in pijo. Potem stopijo sredi odra s kozarci v rokah in pojo): »Naj bo stara, al' pa mlada, fantá ima vsaka rada, živijo, oj živijo —

Gusti: Juhé, juhé, pri Ivanki lušno je! *(Zopet vse pijejo.)*
 Rozi: Agneza, kje imaš cigarete. Sem ž njimi!

Agneza: Evo jih! Imam jih za vse dovolj. *(Ponuja cigarete.)*
 Ivanka: Hvala, ne kadim!

Beti: Kaj bi ne? Vzemi! To si čudna, da ne maraš za cigarete.
 Ivanka: Še nikoli nisem imela cigarete v ustih.

Vse: Enkrat se mora začeti! Vzemi.

Ivanka: Naj bo, pa se mi ne smete smejati, če bom nerodna, ali pa, če se bom kislo držala.

Agneza *(ji nažiga)*.
 Ivanka: Joj, kako strašen okus! *(Kašlja — smeh.)*

Vse: Vleci, vleci Ivanka, le korajžno!

Ivanka *(se ji zaleti)*: Križ božji, zadušilo me bo.

Beti *(prinese likerja)*: Požirek likerja ti pomaga. *(Ivanka pije.)*
 Poldi *(s cigareto v ustih hodi okoli)*: Hej pismo sem našla. Za Ivanko je, pa še prebrano ni.

Vse: Hitro poglej, kdo ji je pisal!

Ivanka *(se opoteče)*: Sem daj pismo! Nobena nima pravice brati moje pismo!

Gusti: Med prijateljicami ne sme biti skrivnosti!

Ivanka: Ne, pisma ne dam! Sem ga daj!

Beti: Ne bodi smešna! Bolj ko braniš, bolj gotovo ga bo prebrala. Saj vendar veš, od koga je, kaj tako braniš!

Poldi *(odpre pismo)*: Izberite: ali valček, ali pismo?

Vse: Pismo, pismo! Kdo je pisal? Kaj je v pismu?

Ivanka: Daj sem pismo!

Poldi *(visoko dvigne pismo)* in čita: Ljuba Ivanka!

Rozi: Fant ji ni pisal, ta bi že drugače napisal.

Poldi *(pogleda)*: Od neke Milice je. Škoda!

Beti: Preberi! Sem radovedna, ker tisto Milico poznam.

Gusti: Gotovo same čenče. Poldi, gramofon!

Ivanka: Poldi, navij, bomo rajši plesale!

Poldi (*čita, druge se spakujejo*): Ljuba Ivanka! Odšla si brez slovesa. S čim smo se Ti tako zamerile? In meni, ki sem Te ljubila z vso dušo, niti roke nisi podala v slovo. Če bi zvedela, da si umrla, ne bi me tako hudo zadelo, kakor me je to, da se Ti ni zdelo vredno posloviti se od svoje zveste prijateljice. Slutila sem, da bo do tega prišlo. Navidez si še bila moja prijateljica, v resnici pa je bilo Tvoje srce daleč od mojega. Ne maram Ti ničesar očitati, dasiravno me to boli. Odpušcam Ti, a nezvestobe ne morem pozabiti. Preveč sem Te rada imela. — Težko sem se odločila pisati, pisati pismo, pa ker sem obljubila, sem Ti ga napisala. — Želim Ti v svetu vse najboljše. — Ti ljubiš veselje in smeh, jaz sem pa bolj sama zase. Prijateljic boš našla obilo. Enega Te prosim: če si se že ponorčevala iz mojega prijateljstva, naj bo; prosim, vsaj ne imenuj me v pričo drugih, ali z drugo besedo: ne misli na mene, kakor si bom tudi jaz prizadevala pozabiti prevaro. Bog s Teboj!

Milica.

Vse (*razen Ivanke se divje smejejo*): Čestitamo, čestitamo!

Gusti: Razjokala bi se bila skoraj.

Mici: Od samega poslušanja se me je žeja polotila (*gre pit*).

Poldi: S tem pismom je tista Milica pretrgala svoje debelo prijateljstvo, jaz pa raztrgam pismo na drobne kosce.

Ivanka: Poldi nikar!

Poldi: Je že prepozno. Vidiš, si vsaj ozdravljena od Milice. (*Vse pihajo v listke, da letajo po zraku.*)

Gusti: Zdaj pa za Ivanko eno poskočno, Poldi!

Poldi uredi gramofon.

Ivanka pleše, vpije, vriska.

(*Splošno norenje in divjanje. Sredi hrupa p o t r k a.*)

Beti (*gre gledat in se vrne s telegramom*): Hej, dekleta, mir, telegram za našo Ivanko!

Gusti: Fant ji telegrafira.

Rozi: Ah, teta je umrla in zapustila bogato dediščino. (*Smeh.*)

Mici: Sestra jo vabi na gostijo.

Agneza: Ženin, ženin pride.

Vse: Živio, Ivanka!

Ivanka: Počakajte, da preberem! (*Odpira.*)

Vse: Hitro, hitro!

Gusti: Če je denar, ga zapijemo.

Rozi: V kino pojdemo.

Mici: Na ples gremo.

Vse: Živio, ples, živio Ivanka!

Ivanka (*se prime za glavo, prebledi, skoro omahne*): O Bog, o Marija!

Vse: Ali ti je slabo? Kaj je?

Ivanka: Jezus, Marija! (*Pritisne brzojav na obraz.*)

Beti: Pokaži brzojav! (*Ga vzame.*)

Vse druge: Kaj stoji zapisano?

Beti (*počasi*): Mati na smrt bolni. Tončka. (*Brzojav ji pade iz rok.*) Molk.

Beti: Pojdimo!

Vse: Pojdimo brž odtod! (*Se oblačijo.*)

Mici: Še en požirek (*tudi druge*).

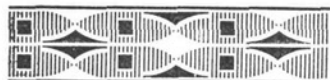
Nato vse po vrsti brez slovesa odidejo. Ivanka se zgrudi na mizo.

— *Tišina. Kratek odmor.*

Ivanka (*se dvigne uničena*): Mama, mama — na smrt bolni — in jaz — izgubljena hči —. Odpustite! — Usmiljenje božje — ohrani mamó še vsaj tako dolgo — da jih prosim odpuščanja! — Vrniti se hočem domov — kleče jih bom prosila. — Če je oče odpustil izgubljenemu sinu — bo — upam — mati tudi izgubljeni hčeri. — Pravičen si, Bog, — a jaz Te prosim — bodi usmiljen z menoj ničvrednim otrokom! — (*Se skloni na mizo.*)

(Zastor.)

(Konec prih.)

Rožni dom

O Vseh svetih.

Francka G.

Na Vseh svetnikov večer Stana nikakor ni mogla zaspati. Nekaj težkega, kot neizplakane solze, ji je ležalo na duši, v spomin pa se ji je venomer povračala pesem: »Blagor mu, ki se spočije!« — O, saj privošči stari mami, katero je komaj poznala, da počiva v Bogu, saj ne želi, da bi morala še bivati v dolini solz; a žalost je prišla sama od sebe in solz ne more ustaviti...

Ko je Stana hodila v prvi razred in se je, radovedka, brž priučila umetnosti branja, je dan za dnem prebirala mami iz Abecednika povesti. Le ene se je redno ogibala: sestavka o smrti sosedove matere. Dobro je čutila, da bi ne zmogla do konca, da bi prej zajokala in v detinski skrbi objela svojo mami. (Takrat je bila mala Stana še egoistka in ni pojmla zakaj je ob babičini smrti njena mami zbolela.)

Z leti, kakor je rasla, je bilo Stani dovoljeno več vpogleda v družinske razmere. Tudi družinsko kroniko je dobila v roke, celo mesto očeta ali matere je smela zabeležiti kakšen dogodek. Ko je listala po knjigi, je še enkrat preživljala vesele in žalostne trenutke, o katerih je bilo bolj ali manj obširno pisano.

Le en list, črno obrobjen, je bil skoraj prazen; mamičina roka je poleg datuma napisala nanj: »Danes so umrli moja mami.«

Tedaj se je Stani prvič zasmilila mami. Pri tem poročilu je zaznala, da je bila tudi njena mami nekoč malo dekletce, ki je potrebovalo mamine nege, da je bila tudi ona doraščajoča devotka, katera je ob izkušeni materini roki korakala v življenje; da je še kot mlada gospodinja in mati znala ceniti pomoč oslabele in osivele matere. Potem pa je prišel oni žalostni dan, ko so »mami umrli«.

Stana ve, da je mami danes spet listala po kroniki in iskala oni črnoobrobjeni list, ki v malih besedah toliko pove. Stana je čutila z njo, ko popoldne ob »Liberi« ni mogla zatreti solz, ko se zvečer ni mogla ločiti od groba. — Rada bi bila objela mami, pa jo pobožala in ji povedala, da ima sedaj svoje otroke, ki ji hočejo biti dobri in jo ljubiti. Ah, mami bi je nocoj ne razumela. List v kroniki ne laže: »Mami so umrli,« mami pa je le ena sama.

Zdi se, da tudi malčki, ki stare mame še poznali niso, to vedo. Obzirno hodijo okrog mame, vsako željo ji izpolnijo, da vsaj nekoliko lajšajo njeno žalost. V pobožni molitvi se spominjajo babice; v občevanju z mami pa spolnujejo zapoved:

Trpljenje bližnjega moramo spoštovati!

Drobeci iz gospodinjstva.

Predelava in uporaba moke. Iz moke napravljamo najrazličnejše jedi za našo prehrano. Prekuhana daje žgance, polento, močnik in še mnogo drugih jedi; praženo privedemo raznim prikuham. Največ pa je porabimo za kruh. Vsi narodi sveta, civilizirani in na najnižji stopnji izobrazbe poznajo kruh kot najvažnejše hranilo, ki tvori podlago (fundament) v prehrani človeštva. Seveda si ga pripravljajo nekateri preprosti narodi še na zelo preprost način. Najizdatnejše in enostavno uporabljamo moko za peko kruha. Dobro pripravljen kruh se drži celo teden dni in še več ter smo glede najvažnejše hrane za nekaj dni neodvisni, če se pojavijo kake težkoče v prehrani. Najlažje prebavljiv je kruh iz bele pšenične moke, vsebuje pa malo redilnih snovi. Te pomnožimo, ako vmešamo v testo mleko, maslo, jajca, sladkor ali sirovo maslo. Kruh iz debelo zmlete moke je neokusen in težko prebavljiv. Uživanje svežega ali še celo toplega kruha je že mnogim nakopalo težke želodčne bolezni.

Kako se pripravlja kruh, ne bomo podrobneje razpravljale. Opozoriti hočem le na nekatera najvažnejša pravila, ki jih moramo upoštevati, da dosežemo sloves gospodinje, ki zna peči dober kruh.

Pred vsem drugim mora biti moka, bodisi za bel ali črn kruh suha in nepokvarjena. Moka, kolikor je potrebujemo za tokratno peko, presejemo in jo postavimo na toplo. Voda za mešenje mora biti topla, a ne vroča. V mlačno vodo (v manjši posodi) vmešamo dober kvas in malo moke ter pustimo, da shaja, nato zmešamo to z moko (v večji posodi), da vse skupaj shaja. Ako je testo premalo shajalo, je kruh neokusen in težko prebavljiv.

Paziti je treba tudi na peč, da je primerno razgreta. O tem se prepričamo, če v pripravljeno peč potrosimo nekoliko moke. Če ta lepo zarumeni, je peč baš primerna, če pa moka počrni ali se celo užge, je peč prehuda, če se pa moka sploh ne izpremeni, je bilo premalo kurjeno. V zadnjem slučaju pomagamo, da žrjavico razgrnemo po peči in pridenemo nekaj lahkega in mehkega lesa, kar povzroči naglo vročino. Če je peč prevročna, pomočimo pečno metlo in z njo pometemo že pripravljeno peč; to ji odvzame prebudo vročino. Seveda, če nas shajani kruh ne priganja, tudi z vsajenjem kruha počakamo, da se peč do primerne stopnje ohladi.

Če smo vsadile kruh v prevročno peč, skorja od sredice odstopi. Huje je, če je bila peč premalo zakurjena; testo se sesede in razleze; kruh je nizek, bled in mehek, ter ne

zdrav. Kruh, ki smo ga vzele iz peči, je treba ploskoma polagati, ker je še kolikor toliko mehek, drugače dobi vtiske in se testo stlači.

Prostor za shranjevanje kruha naj bo čist in snažen, hladen, a ne vlažen. V njem ne smemo hraniti dišečih stvari (čebula, česen itd.), ker pritegne dišavo nase.

Kruhu prištevamo tudi prepečenec. Zelo redilen je in izvrstno služi bolnikom z želodčno ali črevesno boleznijo. Tudi za daljša potovanja je zelo prikladno pecivo.

Za različne piškote uporabljamo poleg moke, sladkorja, jajec, masla, smetane, mleka tudi še pecilni prašek ali jelenovo sol.

Testo brez kvasa in pecilnega praška, ki ga pripravimo za finejše pecivo, kakor torte, zvitke itd., moramo dobro mešati (stepati), da pride v testo zrak in povzroči, da testo v peči naraste.

Po nepotrebnem izdajajo naše gospodinje mnogo denarja za razne močnate izdelke (makarone, rezance), ki so dostikrat prav dvomljive vrednosti. Navadno segajo po teh izdelkih iz same komodnosti, da jih ni treba delati doma. Skrbna in varčna gospodinja taka močnata hranila za svojo družino pripravlja sama in s tem nudi svojcem res okusno, zdravo in tečno hrano.

Naš vrt.

Iz vrta smo pospravile vse pridelke, ki ne prezimijo na prostem. Poskrbeti moramo tudi še za občutljive vrtno cvetlice in jih rešiti pred mrazom. Cvetlice-lončnice, katere smo imele posajene na vrtnih kriticah, presadimo zopet v lonce. Presajati pa jih moramo po dežju, ali pa pred presajanjem vsako posamezno zaliti, da se prst bolj gotovo prime korenine. Gomolje dalij (georgin), gladijol i. dr. spravimo v klet, najbolj v pesek. Prazne cvetlične grede dobro pognojimo in prekopljemo. Koncem novembra zavarujemo pred mrazom tudi vrtnice. Rastlino lepo upognemo in jo pritrdimo na zemljo. Vse vršičke pokrijemo s peskom ali zemljo in po vrhu s slamo. Pokrivanje rastline z gnojem pa ji škoduje.

Pred mrazom pa moramo zavarovati tudi cvetlice, ki smo jih imele čez poletje pred hišo in na odprtih oknih. Cvetlice so nam pozimi, ko počiva zunaj vsa narava pod snežno odejo, prav posebno drage. Zato jim moramo v tem času posvečati tudi več pozornosti in določiti prostor, kjer imajo dovolj zraka in svetlobe. Oleander, lavor, rožmarin in podobne rastline lahko postavimo v klet ali vežo; škoduje jim le prav oster mraz. Vse druge je spraviti v cvetličnjak ali sobo. Ker je cvetličnjak le malo kje na razpolago, postavimo lončke z rastlinami prav blizu

oken, najbolje med okna, in sicer proti južni strani, kjer je največ solnca. Skrbeti pa moramo za dober zrak in varovati rastline prahu. Širokolistnate rastline večkrat umijemo z gobo ali krpo, druge poškopimo, da speremo prah.

Za škropljenje in zalivanje rabimo vedno le vodo, ki je že nekaj ur stala v posodi. Zalivati je treba pozimi zelo na redko; enkrat na deset dni zadošča.

Zima je doba počivanja; zato rastlin med tem časom ne presajamo. Tudi rast in razvijanje je preprečiti s tem, da je temperatura v prostoru 8°–10° C. — Rastline v sobi nam niso le v kras, ampak tudi zdravju koristne, ker vsrkavajo ogljikovo kislino, ki

jo izdihavamo, one pa nam dajejo koristnega in prepotrebne kisika.

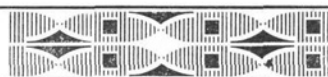
Za oči in roke.

Današnja vzorčna priloga prinaša sedem vzorcev za okrasitev srajc ali modrčkov, deloma rišelj, deloma v stebelnem in polnem vezanju. Ob zgornjem robu so tudi zobčki za obrobo srajce ali modrčka, ki se pa lahko izvrši tudi v ažuru. Seveda pa se ti vzorci lahko porabijo tudi za okras drugega, zlasti posteljnega perila. V levem spodnjem kotu je vzorec v križni tehniki v barvah, poraben za izvršitev na platnu v razne svrhe. Vmes je tudi šestero večjih in manjših monogramov.

„Brezalkoholna produkcija“, Ljubljana, Poljanski nasip 10-22, pošlje vsaki naročnik „Vigredi“ zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj, ne bo Vam žal!

Organizacija

Ali ljubiš Koroško?

10. X. 1920—10. X. 1926.

Obmejni Slovenec.

(Konec.)

Zmoralničnim nasiljem so nam ugrabili Koroško. Ko je prišel plebiscit, je bilo že vse odločeno. Isti je bil samo figovo pero. Koroška je bila izgubljena v trenutku, ko so v Parizu odločili, da se ima vršiti plebiscit. Bilo je isto, kot če bi bili kar brez plebiscita mogočnjaki v Parizu Koroško dali Nemcem. Nemška plebiscitna zmaga na Koroškem 10. oktobra 1920 je zgrajena na polstoletni nemoralni germanizaciji (ponemčevanju našega ljudstva potom ponemčevalne šole!

Podlaga nemške plebiscitne zmage je polstoletno moralčno nasilje. Na krivici in nasilju je zgrajena ta zmaga in je zategadel brez vsake moralne vrednosti! Nemška zmaga 10. oktobra 1920 je etično ničeva. To je nasilje, to ni pravo.

Zato popolnoma upravičeno trdimo: Koroška — naša ugrabljenja ovčica!

En narod biva tostran in onstran Karavank.* Eno narodno telo. Od Adrije do Gosposvete en narod, ena organična celota. Prirodna celota. Kaj je bolj naravno, kakor da ostane ta celota skupaj? Kako protinaravno so jo raztrgali in razsekali! Kaj je bilo treba plebiscita v očigled tej prirodno-naravni celoti? Ali ni bil plebiscit velika budalost?!

Ugrabili so nam našo ovčico. Če je bilo bednemu siromaku hudo, ko mu je bogatin ugrabil ovčko, kako bi nam ne bilo hudo za našo ugrabljeno ovčko — Koroško?

Spomin na nesrečni plebiscit mora biti mogočen nagib, da strnemo naše vrste. V zadevah, ko gre za obrambo pred premogočnimi zunanji

* Glej zemljevid »Slovenskega ozemlja« v »Ilustr. Slovincu« od 17. okt. 1926!

sovražniki, moramo biti vsi edini. Ves narod kot en mož. Edinost napravi slabotne močne.

Potrebno nam je zaupanje v božjo Previdnost. Toda ta Previdnost hoče, da izrabimo naravna sredstva. Ozreti se moramo po zaveznikih. Taka katastrofalna narodna nesreča, kakor nas je zadela na Koroškem, nas mora nagibati, da se tesneje sklenemo z drugimi slovanskimi rodovi. Potrebno je, da znamo odpuščati, kar se nam na drugih ne dopade. Navaditi se moramo prizanesljivosti s slabostmi in pogreškami drugih slovanskih narodov.

Najnesrečnejši so danes poleg Slovencev izmed južnoslovanskih narodov brezdvomno Bolgari. Gotovo ne brez svoje krivde. A potrebno je, da jim znamo odpuščati.

Pomislimo, da usoda, kakor jo doživlja zdaj bolgarski narod, ljudstvo, ki ima še kaj življenske energije v sebi, impulzivno vodi do obupnih dejanj! Kaj počenjajo glasom poročila odposlanca Zveze narodov profesorja Ruysse na Bolgari Grki in Romuni! Grki so v bolgarskih hišah v Traciji in Macedoniji naselili begunce iz Male Azije in so izgnali Bolgare iz njihovih lastnih hiš! Kdor ima le količkaj krščanskega in slovanskega čuta v sebi, se mora zgražati nad takim nečuvenim barbarstvom! Tako postopa krščanski narod z drugim krščanskim narodom! Uprav divjaško postopanje! — A Romuni so bolgarskim kmetom vzeli skoro vso zemljo, da bi iztrebili in zatrli Bolgare! Kakšno gaženje naravnega prava! Exterminetur! Iztrebiti je treba Slovane!

Nihče ne čuti bolj krivice, ki se drugemu godijo, kakor oni, ki je sam zatiran. In nihče ne čuti bolj potrebe po združenju z drugimi, kakor oni, ki je sam slab in pomoči potreben.

Spomin na našo narodno nesrečo nas mora nagibati, da skušamo razumeti in odpustiti pogreške sorodnih nam slovanskih narodov, da v svojih dušah pripravljamo čas, ko si bodo podali roke Slovenec, Srb, Hrvat in Bolgar in bo ena država združenih južnih Slovanov segala od Jadranskega pa do Črnega in Egejskega morja.

In tedaj napoči tudi za naš tužni Korotan boljša doba! V to pomozi Bog!

Telesno zdravje — duševna moč.

Po Lockington-Küble. — Ivanka Š.

(Dalje.)

Pri hrani moramo posebno paziti na dvojce: na kvaliteto (kakovost) in kvantiteto (kolikost). Ni vse za vsakega in ne ista količina za vsakega. Kaj bi človeku škodilo, mu često pove njegov lastni želodec in tek do jedi. Bolje je, biti nekoliko lačen, kot pa polniti želodec z jedjo, ki bi ti morda škodila. Če ne prenese želodec iste jedi enkrat, dvakrat, ne sili se z jedjo še v tretje.

Kaj naj razumemo pod kvantiteto? Neko srednjo pot pri prehranjevanju, če se nasitimo toliko, da ne čutimo več lakote, a tudi ne prepolnega želodca, če mirno in brez težav opravljamo lahko dalje svoje delo in da z novo slastjo jemo, kadar pride zopet čas. Narava sama, telo samo nam pove, kdaj je dovolj in velika je pokora po grehu zoper naravo. Preveč hrane, premalo telesnega gibanja in nadležna telesna debelost je tu. Debelost, ki je vsakemu v napotje in ki ni vedno dokaz resničnega zdravja. Marsikateri suh človek, navidezno bolehen, se lahko ponaša z boljšim zdravjem kot pa oni, ki mu zavidamo zalita lica.

Prehrana je silno velike važnosti za vse naše življenje. Dokler nam bo skrb za prehrano, za red v jedi in pijači premalenkostna, bomo zaman čakali telesnega zdravja in telesne moči.

Še tako pametno in praktično sestavljene telesne vaje nam ne prinesejo pravega zdravja, če ne poznamo zmernosti!

Skoro ne verjamem, da bi človek z bolnim želodcem imel veselje do telesnih vaj; da bi človek s prenapolnjenim želodcem utrjeval mišice in se rad mnogo gibal.

Pri prvem je bolezen, pri drugem lenoba in to dvojje nam ne bo dalo pobude za utrjevanje telesa samega in njegovih mišic.

Pridobivajte novih naročnic!

Iz orliške centrale.

Tehnični tečaj bo v novembru v Ljubljani in v Mariboru. Čas in druge podrobnosti o tem izvedo krožki potom okrožnice.

Občni zbor Orliške podzveze bo 14. novembra v Ljubljani. Sestre, skrbite, da bodo zastopani vsi krožki!

Organizatorični tečaji bodo tekom zime na vseh večjih središčih. Več o tem v okrožnici.

Sestra-Vigrednica! Ali si svojemu dekliskemu listu za prihodnje leto že pridobila novo naročnico?

Skrbi, da se vsi sosedge naroče na Mohorjeve knjige! Že sama knjiga o sv. Frančišku je več vredna kot članarina. Pridno agitiraj!

Naroči se na »Naš čolnič«, to lepo glasilo naših bratov in sester v Italiji.

1. Izidi srenjskih prosvetnih in tehničnih tekem članic v letu 1926. (v %):

Središče	100
Križevci	98-33
Zagorje	98-04
Ljubljana-Sv. Peter	94-40
Ljutomer	90-90
Koroška Bela	90-83
Sv. Jurij ob Taboru	90-83
Šoštanj	90-47
Celje	90
Rakek	89-16
St. Vid nad Ljubljano	88-47
Gor. Radgona	88-18
Tržič	87-36
Kranj	86-70
Ormož	86-30
Škofja Loka	85-72
Rimske toplice	84-18
Loče	83-16
Smartno pri Slovenjgradcu	81-81
St. Pavel pri Preboldu	80-83
Velika Nedelja	78-18
Horjul	78-15
Moste pri Ljubljani	78-11
Moravče	76-92
Ziri	76-66

Mavčiče	74-34
Verd	74-16
Radeče	74-04
Brežice	73-63
Sv. Benedikt	72-72
Šmarje pri Jelšah	72-60
Rovte	70-83
Jesenice	70
Prevalje	68-20
Konjice	67-30
Smartno pri Litiji	66-44
Preddvor	66-35
Gorje	66-31
Domžale	66-01
Laško	62-50
Višnja gora	61-81
Radovljica	61-70
Hotedršica	61-66
Sv. Helena	60-83
Trebnje	60-31
Vače	57-95
Dol. Logatec	57-50
Šmihel	55-38
Trbovlje	54-66
Zalec	53-33
Železniki	49-81
Zaplana	49-16
Tržišče	47-82
Poljane	47-66
Trata	46-70
Zižki	46-40
Vrhnika	43-65
Vič	41-52
Št. Rupert	41-40
Sv. Jurij ob Ščavnici	37-22
Hrušica	33
Krakov-Trnovo	31-71
Št. Jernej	23-55
Predoslje	15-83
Šmarje-Sap	11-75
Sestre, evo vam ogledalo vašega dela!	
Kakšne misli in kakšni sklepi se vam porajajo pri ogledovanju v njem? Kaj pravi vaš dekliski in orliški ponos? Odgovarjajte si same! Bog živi!	

**2. Izidi srenjskih prosvetnih in tehničnih
tekem mladenk v letu 1926. (v %):**

Zagorje	96-36
Sv. Jurij ob Ščavnici	93-63
Sv. Jurij ob Taboru	91-81
Šmartno pri Slov. gradu	90-90
Ljutomer	90-90
Križevci	90—
Škofja Loka	90—
Verd	89-09
Rakek	89-09
Sv. Pavel pri Preb.	88-10
Šoštanj	87-27
Radovljica	85-45
Tržič	84-50
Radeče	81-81

Trbovlje	80-91
Žiri	77-27
Železniki	74-54
Vrhnika	71—
Prevalje	67-05
Šmarje pri Jelšah	65-45
Moste pri Ljubljani	64-54
Jesenice	63-63
Tržišče	59-20
Konjice	58-20
Domžale	36-86

Sestre, pogledajte, kako je z vami! Ni vse, kakor bi moralo biti, o, še dolgo ne! Ali ni prekratka vaša vrsta? Drugo leto pač vse na plan! Pogum velja! Bog živi!

Sestre sestram.

Gornja Radgona. Lepa je bila letošnja prosvetna prireditev v zvezi s prireditvijo ljutomerskega orlovskega okrožja.

Vlak je pripeljal velike množice ljudstva od blizu in daleč. Godba je zaigrala v pozdrav došlim gostom. Na postaji je pozdravil došle goste predsednik Orla. Veleč. g. provizor je imel v cerkvi sijajen nagovor, namenjen slovenski mladini. Po sv. maši je bilo pri cerkvi prosvetno zborovanje, katerega se je udeležila ogromna množica ljudstva. Pozdravil in vodil je zborovanje g. kaplan. Poslanec dr. Hohnjec je v svojem govoru tolmačil poglobitna načela, po katerih se mora ravnati pravo prosvetno delo našega slovenskega ljudstva. To delo se vrši izključno le po kat. organizacijah. Njegov govor je množico navdušeno odobraval in s tem potrdila, da hoče le krščansko prosveto, odklanjajo pa odločno svobodomiselno prosveto.

Popoldne ob 2 so bile slovesne večernice, nato na vrtu admontskega posestva javna telovadba ljutomerskega orlovskega okrožja. Nastopili so člani v krojih (okrog 100) in članice skoraj v enakem številu.

Telovadni nastop je bil prav izredno dober in je žel splošno pohvalo. Prav posebno so ugajale simbolične vaje članic: vera, upanje in ljubezen. Posebno lepe so bile fino izvedene vaje članov na orodju. Prireditev bo ostala še dolgo v lepem spominu na naši narodni meji.

Poročila se je s. Kristina Rotovnik, srenjska tajnica v Mariboru, s prof. Prijateljem. Želimo ji v novem stanu v sestriški ljubezni vso srečo ter upamo, da orliški organizaciji tudi v bodoče posveti kakor doslej vse svoje lepe zmožnosti. Bog živi!

Drobiž

Rezanci. Raztepi 2 jajci, dodaj $\frac{1}{16}$ l (5 jedilnih žlic) čiste mrzle vode in napravi bolj trdo testo, ga pokrij in pusti pol ure počivati. Nato napravi iz njega podolgovat svalek, ga razreži v primerne dele, ki jih razvaljaj v tanke krpe in polagaj na bel prt, da se osuše. Osušene zreži v tanke nitke ali za prst široke rezance. Prve rabimo navadno za zakuho na juho, široke pa skuhamo v slanem kropu, jih odcedimo in zabelimo z ocrtimi drobtinami. Taki rezanci stanejo prav malo, a kupljene v vsakem oziru prekašajo.

Prepečenec. 1 kg moke, $\frac{3}{8}$ l mleka, 5 dkg kvasa, 20 dkg sladkorja, 15 dkg sirovega masla. Kvas namoči v mlačnem mleku, pri-mešaj polovico moke in pusti pol ure shajati. Nato vmešaj še ostalo moko in dodatke ter pusti še enkrat shajati. Ko je dosti shajalo, napravi gladke, podolgovate hlebčke. Pusti jih 10 minut shajati, na kar jih speci bledorumenno. Čisto ohlajene zreži na tanke rezine, katere v peči speci, oziroma posuši, da so lepo rumene. V dobro zaprti pločevinasti posodi jih lahko ohraniš več mesecev.

Prejeli smo in priporočamo:

Pohl, Hertha, Tina Stawiks Ernte. Založba: Herder & Co., Freiburg i. B. Roman neke dekle. Nevsakdanja povest dekleta, ki nikoli nobene dobrote deležno, pozna samo dvojce: utešene strasti, bodisi lakote ali sovražstva, bodisi več. Strašen je pogled v to duševnost, ki jo slika pisateljica dovršeno. Plemenitim dušam pa bo zagorel v tej temačni sliki svetel ogenj ljubezni, ki se hoče darovati in delati, da omili in olepša trdo usodo takih in podobnih značajev. Ljubezen in zopet ljubezen je edino zdravilo.

Muckermann H., Neues Leben, IV. knjiga: Sinn und Wert der Eucharistie. Dušam, ki globlje gledajo in mislijo, bodi priporočena drobna knjiga, ki v nji skuša pisatelj podati misli, kako obnoviti svet z združenjem zdrave nravi z nadnaravnim življenjem v presvetem Telesu Jezusovem. Knjiga obsega globoke misli v preprosti besedi.

Cathrein Victor, S. J., Die läbliche Sünde und die Mittel zu ihrer Verhütung. Knjiga hoče tistim, ki si resno prizadevajo priti na potu Gospodovem dalje, biti nekak tiskan vodnik. Kako se obvarujemo malega greha. Kako se polagoma toda vztrajno bližamo cilju neomadeževanega življenja. Knjiga zahteva gotovo stopnjo predizobrazbe.

Dr. R. L. T.

Nemški glagol. Das deutsche Zeitwort. Sestavil profesor Adolf Robida. 1926. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena 6 Din. Str. 31 in velika tabela.

Danes občutimo že vsi, da je med nami Slovenci znanje nemščine močno nazadovalo in da ni več daleč čas, ko prihodnja generacija ne bo znala nobenega tujega, velikega jezika v popolni meri. Zato so začeli nem-

ščino zopet bolj gojiti, ne kot jezik prija-
teljskega naroda, ampak kot svetovni jezik
velikega naroda. Vsakomur, kdor se uči
nemščine, dela največ preglavice glagol, ki
je dosti zapleten, deloma nepravilen in poln
izjem. Kdor se je pa naučil 2000 nemških
besed in obvlada glagol, lahko reče, da zna
nemščine že precej. Zato bo ta knjižica
dobrodošla šoli in samouku, ker nudi v
kratki, jedrnat obliki vse, kar rabimo pri
nemškem glagolu. Knjiga vsebuje razdeli-
tev glagolov, krepko in šibko konjugacijo
augment ge —, tvorbo preteklega časa s
habe in bin, pretvoritev tvorne oblike v
trpno, »rückumlautende«, »praeterito-prae-
sentia«, pomožni glagol in točen pregled
219 nepravilnih glagolov v obliki tabele.
Ta pregled vsebuje 1., 2. in 3. osebo ednine
in 1. množine sedanjega časa, polpretekli
čas, pretekli čas, konjunktiv polpreteklega
časa, velevnik, opombo in slovenski prevod,
tako, da je ta preglednica kar najbolj po-
polna. Knjiga je sestavljena prav praktično,
ker je izrasla iz mnogoletne prakse na tem
polju. Na koncu je pridejana velika tabela
(45×31 cm), ki ima na eni strani teore-
tično tvoritev vseh časov, na drugi strani
pa popolno spregatev glagolov v vseh časih
in vseh oblikah, in sicer en krepak glagol
s preglasom, en šibek in en glagol, ki tvori
pretekli čas z »ich bin«. Tako, da so izr-
pane vse možnosti. Knjiga je praktična, po-
trebna in izčrpna, cena 6 Din je pri tabe-
laričnem stavku naravnost smešno nizka, to
pa samo za to, da si jo lahko omisli prav
vsak, pa bodi si še tako reven. Knjigo
»Nemški glagol« mora imeti brezpogojno
vsak, kdor se hoče nemščine učiti in svoje
znanje izpopolniti, prišla bo prav šoli in
onim, ki so šli že odrasli.

Uredniška molčečnost.

V. B. — Poslali ste eno črtico in eno pe-
smico. Gotovo je, da imate lepe zmožnosti.
Tudi brali ste marsikaj, toda tuji vplivi so
še premočni, zato ni potrebne in zaželeno
samostojnosti v slogu.

Mirta. — »Skrita solza« in »Spomini!« —
pričata, da imate čustva, niste pa našla prave-
ga pesniškega izraza. Za pesem se zahte-
va veliko: pravilen ritem, logična, to je pa-
metna zveza vseh besedi in vrstic in kitic
tako, da je vse v lepem soglasju med seboj.
Ne sme biti nepotrebnih izrazov; glavna mi-
sel, kateri je vse podrejeno, mora biti kratko
in vendar jasno povedana, občutje izraženo

ali vsaj naznačeno na nov način itd. Treba
je torej nadarjenosti in mnogo učenja. Lažje
seve je pisati v nevezani besedi, dasi je tudi
za pošteno prozo trud neizogibna reč.

Karmen. Vidi se, da z veseljem prebirate
pesmi. Zato ste še sama poskusila. »Ve-
čer!« — »V daljavic.« — Kaka vrstica
ugaja. Tudi ritem bi še bil, le žal, da za-
radi njega delate silo pravilnemu slovenske-
mu naglasu. Rime? Nekatere so prave in
dobre, druge nepravilne, le za oko in na
videz; tako n. pr. vežete »zdaj« z »nazaj«,
»v tisto tiho vaš« in »od mene isti čas«. Ne
govorimo: »zvezde se žarijo.«

Izhaja vsak mesec. — Za članice je list plačan s članarino, za druge znaša naročnina 25 Din;
za inozemstvo 32 Din. List izdaja Orliška podzveza (**Anica Lebar**) v Ljubljani. — Ured-
ništvo in upravnništvo je v Ljudskem domu.

Odgovorna urednica: **Zvona Primčeva.**

Za Jugoslovansko tiskarno: **Karel Čeč.**

NOVA ZALOŽBA LJUBLJANA

KONGRESNI TRG 19.

Vse pisarniške potrebščine.

Vse knjige.

Belo platno

trpežno „Vrst“ m Din 11—, močno „Sava“ Din 12:50, Slovensko platno, zelo močno, Din 14:50, fina „Beograd“-tkanina Din 16—, zelo fina tkanina „Gorica“ za srajce Din 18—, posebno fini naturel-sifon, šir. 92 cm, Din 22— razpošilja v eltrgovina R. Stermecki, Celje, št. 239. Ilustr. cenik z nad 1000 slikami se pošlje vsakomur za-astonj, vzorci od sukna, kamgarna in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupovat, dobi nakupu primerno povrnitev vožnje. Kar ne ugaja in ni odrezano, se zamenja ali vrne denar. Naročila nad Din 500— poštnine prosto. Trgovci engros-cene.

Društvena nabavna zadruga v Ljubljani (Ljudski dom)

priporoča vse potrebščine za orliški kraj: rips za bluze, ševijot za krila, čepice, nogavice, orlovske znake itd. Dalje trakove za načelnice in predsednice, odznake s tiskom in vse poslovne knjige in tiskovine za orliške kroške. — Zaloga šmink, pudra, vazeline in mastiksa za šminkanje igralk. — Dobijo se tudi za proste vaje potrebne note. — Posreduje nakup vseh društvenih potrebščin. — Kupujte le pri lastnem podjetju. Nalagajte hranilne vloge v „Centralno čebelico“, ki jih obrestuje po 6%.

Vigrednice!

Naročajte knjigo

„Mati vzgojiteljica!“

Stane 16 Din in se naroča v naši upravi, Ljubljana, Ljudski dom.

Zavarujte svoje življenje, poslopje in premoženje le pri

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI

V LJUBLJANI, Dunajska c. 17.

PODRUŽNICE:

Celje, Breg 33.

Zagreb, Pejačevićev trg 19,
Sarajevo, Vrbanja ulica št. 4.

PRIPOROČAMO
NAŠO DOMAČO
KOLINSKO
CIKORIJO!

Cenjene gospodinje!

Znano nam je, da imate marsikatero skrito željo, kateri bi radi ugodili, vendar Vam zato le čestokrat primanjkuje denarja.

Ali ne bi bili veseli, če bi kje našli zlatnik, s katerim bi lahko poljubno razpolagali?

Poslušajte in zapomnite si!

V vsakem tisočem kosu

mila „Gazela“
se nahaja pravi pristni zlatnik.

Zato pridno perite s tem milom, ki bo temeljito očistilo Vaše dragoceno perilo, vrhu tega boste pa v njem našli zlatnik, za katerega boste lahko zase, za svojega moža ali za svoje otročičke kaj lepega kupili!

GAZELA MILO

